

ქართული

619
1369

№ 7 ივლისი 1969

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

...თათბირის მუშაობის დღეებში მოძვე პარტიკა დელეგაცი-
ებმა არაერთგზის აღნიშნეს საბჭოთა კავშირის კომუნისტური
პარტიისა და საბჭოთა სახელმწიფოს წვლილი იმპერიალიზმის წი-
ნააღმდეგ, ჩვენი სამართლიანი საქმის გააზრდებისათვის საერთა-
ბრძოლაში. ძალიან შეფასება, რომელიც ჩვენს პოლიტიკას მის-
ცეს ჩვენმა თანამებრძოლმა ამახანაგებმა, აგრეთვე ჩვენი პარტიისა
და საბჭოთა სახელმწიფოს დამაარსებლისა და ბელადის ვლადი-
მერ ილიას-ძე ლენინის დაბადების 100 წლისთავისადმი მიძღ-
ვნილი დელეგატების მიღება თათბირზე აღკვეთრობავენ ჩვენ,
საბჭოთა კოლეგისტებს, და მიუღ ჩვენს საბჭოთა ხალხს.

ნება მიბოძეთ, ძვირფასო ამახანაგებო, აღვითქვათ, რომ
მარქს-ლენინის მოძღვრების, პროლეტარული ინტერნაციონალიზ-
მის პრინციპების ურყევად ერთგული საბჭოთა კავშირის კომუ-
ნისტური პარტია არ დაიშურებს ძალღონას, რომ ხელი შეუწყოს
იმ ახალი პერსპექტივების განხორციელებას, რომლებსაც ჩვენს
მოძრაობას, მსოფლიოს მთელ ანტიიმპერიალისტურ ძალებს უსა-
ხავენ ჩვენი თათბირის შედეგები"

ამანაგ ლ. ი. ბრეჟნევის სიტყვიდან კრებლში
გამართულ დარბაზობაზე, რომელიც მიმდინარე
წლის 17 ივნისს სკა ცენტრალურმა კომიტეტმა
მოაწყო კომუნისტური და მუშათა პარტიების სი-
ერთაშორისო თათბირის მონაწილეთა პატაცხატ-
ვად.

პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

№ 7 (392) ივლისი, 1969 წ.

გამოცემის წელი 17-ე.

სოციალისტური საზოგადოებაში-
პროლეტარული და სალიბერალური-
სამხანაგო პარტია

ასე ვსვლავით ღიბ იუზილას

**ვლადიმერ
ლენინის
პეხვანი**

**ჩვენი
ბალანსავილა
გვიჩხა**

10.9.25

ღიბი ლენინის დაბადების 100 წლისთავს არანახალი აღმავლობითა და ენთუზიაზმით ხვდებმა საბჭოთა ხალხი, მთელი პროგრესული კაცობრიობა. ჩვენიც, კარლეთელთმაც გესურს გამოხატოთ ჩვენი უღრმესი სიყვარული იმ აღამაინასაღმბი, რომელმაც შექმნა ჩვენი პარტია და ისტორიაში პირველი სოციალისტური სახელმწიფო.

კარლეთის კომუნერობასა და შემდეგ კი საბჭოთა მეურნეობაში 26 წელია ვმუშაობ, აქედან უკანასკნელი ექვსი წელი — ბრიგადირად. ეს მეურნეობა ჩვენივს ღიბ და კეთილ ფაზანდ იქცა, სადაც ყველა წევრი ერთ ნათელ მიზანს ემსახურება. ამიტომაც კარლეთელები უმალ გამოენამურნენ ჩვენი რესპუბლიკის მოწინავე აღამაინების, სოციალისტური შრომის გვირგვინის ი. ხანარაიასა და შ. ფირცხალავას მიმართებას ქალაქისა და სოფლის მშრომელებისაღმბი — გადავაციეთ ლენინის იუბილემდე დარჩენილი ღიბი დამკვერლები შრომის წელწაღიდად.

გასულ წელს ჩვენი ცუდად როდი ვიმუშავეთ. მარტო ჩვენმა ბრიგადამ ხილის რეალიზაციით მიიღო არა 42 ათასი მანეთი, როგორც ეს გვემთ იყო გათავისწინებულ, არამედ 83.200 მანეთი.

ახლა ჩვენი ვდგებით ლენინური შრომის ვახტზე და პირობას ვიძლევიტ შექტარებ მოვიყვანოთ ყურჩენი 70 ცენტრერი, გვემთი გათავისწინებულ 50 ცენტრერის ხაცვლად და ხილი 110 ცენტრერი, 70 ცენტრერის ნაცვლად.

ვაბაბინა ბაზანდარაშვილი,
კარლეთის საბჭოთა მეურნეობის ბრიგადირი.

ჩვენი მაიცერი, ანუ, როგორც ჩვეულებრივ უწოდებენ ხოლმე, ხილის წვევის ქარხანა ახალგაზრდა საწარმოა. ის სულ მხოლოდ რვა წელია რაც არსებობს. მე მისი დაარსების დღიდან ვმუშაობ აქ და ყოველყოფიერ საწარმოო გეგმას 130-140 პროცენტით ვასრულებ.

მოწინავე კაცობრიობის ბრძენი ბელადის ვ. ი. ლენინის დაბადების 100 წლის იუბილეს, რომელსაც ესოდენი სიყვარულით ვეგებება ჩვენი ხალხი, ჩვენც ახალი შრომითი წარმატებებით შევხვდებით. ჩვენი ქარხანა რა ხანია უკვე დგას ლენინური შრომის ვახტზე და ყოველი მუშა ცილობის პირნათლად გამოვიდის მთელი კოლექტივის, ხალხის, საშობლოს წინაშე.

პირადად მე ვალდებულუბა ავიღე ამ წლის საწარმოო გეგმა შევასრულო დიდი ოქტომბრის 52 წლისთავისთვის, ხოლო 1970 წლის ხუთი თვის გეგმა 22 აპრილისთვის.

ასეთია ჩვენი გადაწყვეტილება.

ხსნამბ მინაური,
გორის ხილის წვევის ქარხნის მუშა

საბ. კ ა ე ა მ მომთავისმლოთა

მე. სირ კ მარქსის
ბ. ხან რესპუბ.
ბიბლიოთეკა

საიუბილეო სარეაქარი

ახლოდგება დიდი ბელადის ვლადიმერ ილიას ძე ლენინის დაბადების 100 წლისთავი. ყოველ ადამიანს — ქალსა თუ ვაცს, ახალგაზრდას თუ მუხუცესს, ჩვენი სამშობლოს ყველა პატიოტეს უღიღესი სურვილი აქვს სახელმწიფო შეხედეს ამ ღირსშესანიშნავი იუბილეს.

ჩვენი ბრიგადა ერთ-ერთი პირველი გამოცემულა სოციალისტური შრომის გმირების ი. ხაზარაძისა და შ. ფირცხალავის მოწოდებას — გადაეკეთათ დიდი ლენინის იუბილემდე დარჩენილი დრო დამკვირვებელი შრომის წესიწადად.

გასულ წელს ჩვენმა ბრიგადამ თეთრულ ჰექტარზე მიიღო 130 ცენტნერი ხილი. ხაჭკლად გემით გათავალისწინებულ 72 ცენტნერისა. ამაში, რომ იტყვიან, ამინდამც შეგვიყვინ ხელი. მაშინ პირადად შე ხელფასის გარდა პრემიად მივიღე 1500 მანეთი.

წელს ჩვენი გეგმა ჰექტარზე 74 ცენტნერი ხილის გადების ითვალისწინებს. მაგარი გადამკვეთილი ვეცაქს მივიღოთ ადამიანთი მეტე მოსავალი.

პირადად მე, ლენინური პარტიის რიგითი წარისკაცი, ძალაღონეს არ დავიჭურებ იმისათვის, რომ ბელადის დაბადების დღეს შევხედეთ ღირსეული საჩუქრით.

სარგო თოგაშვილი,
ქიქნისის საბჭოთა მეურნეობის მუხად.

ჩვენ ბრიგადა

გაივლის კიდევ რამდენიმე თვე და გათენდება მომავალი წლის გახალსებულს ყველაზე ღირსშესანიშნავი დღე — დიდი ლენინის დაბადების დღე. შეუსრულდება 100 წელი იმ დიდ ადამიანს, რომელმაც სამუდამოდ უყვადგავო თავისი სახელი მანამდე არახელის საქმეებით, რომელმაც სასუფთველი ჩაუყარა ისტორიაში პირველ მუხურ-გულურ სახელმწიფოს და ამით დასაბამი მისცა ხალხთა — სოციალიზმის ეპოქას.

როგორი შრომით მიღწევებით შეხვდება ამ დღეს ჩვენი ბრიგადა?

კომბინატში მე ამ ერთი წლის წინათ მოვედი პირდაპირ სასკოლო მეჩხრისად. ვარ კომკავშირელი და ყოველდღიურ საწარმოო გეგმას 140-145 პროცენტით ვასრულებ. ახლა, ჩვენი ბრიგადის წევრებთან ერთად, ლენინური შრომის ენტრე ვეცავარ.

ჩვენი ბრიგადის სოფელი ჩვენი გამსვალაღია მისწრაფებით იყოს მოწინავე შრომაშიც და ცხოვრებაშიც. გადაპირბეჭებით შეუდარსებულ გეგმას, მივეცემთ სახელმწიფოს ზეგებებით პროდუქციას, ვიშუშვებთ და ვისწავლით ისე, როგორც ლენინური ეპოქის შეილებს შეგუფრის!

ქაქინა ზაპოშვილი,
მცხეთის ხე-ტყის გადამუშავების კომბინატის მუხად.

„განკლებლად დეკადამ ერთხელ კიდევ ვიჩვენა, რომ ოქტომბრის დღეებში დაფიქსირდა თქვენა დადგულად იხარა; დეკადა იყო ხალხთა მეგობრობის ათავისბებრი დემონსტრაცია და დიდი ზეალა — ვ. ი. ლენინის იუბილეს წინ, ვის სახელად უკავიშობრეთ აველა ჩვენს გამარჯვებასა და მიღწევასა.“

საქართველოს მწერალთა საზოგადოება, მიიღო ქართული ხალხი უღრმეს მადლობას გიძღვინათ იმერ, მომხმე უქარანის კულტურის ოსტატებს, დეკავმარ უქარანელ ხალხსა და მის სახელოვან ხელმძღვანელებს საქართველოსადმი იმ უღიღესი სიუყვარულისა და პატივისცემისათვის, რაც ასე ხელუხად და ფართოდ გამოიხატა ქართული ლიტერატურის დეკავმარ დაუფარავ დღეებში.“

ასე წირადნენ ქართველი მწერლები უქარანელ თანამოქმედებს უქარანის ქართული ლიტერატურის დეკავმარ დამოუკიდებლად შემდეგ უმუხურებელ მადლობის ამ სიტყვებში ნათლად არის გამოხატული, თუ რადონდ დიდად მნიშვნელოვანია როლი შეასრულა ამ დეკავმარ ხალხთა ლენინური მეგობრობის კიდევ უფრო განმტკიცებისათვის.

საბჭოთა ხალხების მეგობრობა გამოწვეულილია ათავისუფლებისა და ბედნიერებისათვის ერთიანი ბრძოლით, განმტკიცებულა ამ ბრძოლებში დღევრადი სისხლად, სიმღერებით, ერთად რომ მღეროდნენ ჩვენი ხალხები გამარჯვების აღსანიშნავად. სწორად ასეთია უქარანელი და ქართველი ხალხების მეგობრობაც — ამ ორი ხალხის მეგობრობა, ისე როგორც ჩვენი დიდად სამშობლოს ყველა გრძობის მეგობრობა, გაფორმდის დროის ყველა გამოცდას, იგი გამოიწიროს დიდი რევოლუციონისათვის ბრძოლის ქურაში, კიდევ უფრო გაღრმავდა სამშობლოის წლებში, აუვავდა და გაიფორმინა მწვედლობან

ქ ე მ ო ბ ა ს ა ვ ა ზ ი ლ ო ე

შემოქმედებითი შრომის დღეებში კომუნისმის შექმნის ეპოქაში.

დავი გურამოვილი და ლესია უქარაია — ეს ორი დიდი სახელი სიმბოლურად გამოხატავს უქარანელი და ქართველი ხალხების საუცურობრივ მეგობრობას.

1905 წელს... პარიკადები... რევოლუციის ვიჯება ალი მოედო რუსეთის მიედ იმპერიას. აი, ამ ქარიშხლან დღეებში კვიველ სტუდენტების მხარდამხარ, მათთან ერთად მღერის დიდი კოშკრის ბრძოლისათენ მომწოდებელ სტროფებს მაშინ ვერ კიდევ ახალგაზრდა სტუდენტია შემდგომში საბჭოთა კავშირის სახალხო მშახიბო აკავი ხორავა. ოხთხუმიტი წლის შემდეგ, კვიველ, ფრინტზე მთავარი ქარისკაცები ტაშს უქარანეს სექტკაქლს „მუხურე ოხუბსწა“ მონაწილეობს. ეს წარმოდგენა ჩვენსა დღეს თანამემამულე, საქვეყნოდ ცნობილმა რეფორმამ კოტე მარქანივიდამ დღევად. ღრმა ჩვენი ძმობის ფესვები; ლესია და საქარ-

თველი, გურამოვილი და უქარაია, მიგრავრიდი და სურამი, შეიჭრნენ და წერტილდა — აი რა დეკავმარებს ჩვენ ერთმანეთთან ასე მტკიცად.

საქართველოში გატაკებით უყარან დიდი კოშკრია, უქარაიაში ასევე ეთავიჭვნება დიდი რუსთაველს. მათი შთამომავალი — ქარაილი და უქარანელი მწერლები უმღერაინ ჰუმანიზმის წინადაპირნივებს, ამ დღეს ადამიანთა მწიფრად რომ დაუტოვებს მომდევნო თაობებს. ბევრი შთამოგონებელი ნაწარმები შექმნის ჩვენს პოეტებსა და მწერლებსა უქარაიაზე, უქარანელი ხალხზე, უქარაიურებს და რუსთაველ მეტალურგთა, კეთათრედ და ნიკოლოზს მაქარკიელთა შრომაზე, ხერსონისა და გურის კოლმუხურენთა მეგობრობაზე. დიდი მკულენაა ჩვენი ხალხების ქართულურ ცხოვრებაში უქარანელ ენაზე ქართული პოეტიის ორტკობანი ანიოლოგიის შექმნა.

მეგობრობის დიდი ზეიმის, ჩვენი ღრმა კულტურული ურთიერთობის მკაფიო დემონსტრაცია იყო უქარაინის ლიტერატურის დეკავმარ საქართველოში, რომელიც 1964 წლის ოქტომბერში მოიწერა. დეკავმარ დღეებში ძველი მეგობრობა კვლავ ხვდებოდნენ ერთმანეთს, იხადებოდა ახალი კორტკებო, და ყოველდღე ეს მთავრობელი იყო ჩვენი ხალხების ძმობის განმტკიცებისათენ.

მაისის საოცრად მომხბვლებლმა უქარაინამ დიდი ზეიმით და სიყვარულით მიიღო უქარაიაში ქართული ლიტერატურის დეკავმარ წარგვარებლები. ამით ერთხელ კიდევ დაამტკიცრა უქარანელი და ქართველი ხალხების მჭორი კავშირის სიმტკიცე და შეუფრველობა. რაზეც ერთ დღის ომებობადნენ ტარას შევიწერო და აკავი წერტილდა: მათი წინადაცენება დღეს ხორგუშესმულ სინამდვილედ იქცა.

კვლავიძინა ჯიბინი

ნობონ ბიბონ პონარეკე პინ იპონ პიინი

— ერთხელ, — დანიწყო ფრანტონე მოდარაქმა, — ომამდე დიდი ხნით
აღრე ჩემთან მოვიდა ერთი პოლონელი ამხანაგი, რომელიც პარალაში ცხოვ-
რობდა: — ამხანაგი მოდარაქმე, — მიხიბა მან, — მე მოვიდე მხოლოდ იმის-
თვის, რომ ამხანაგ ლენინის სალამი გადაგიცეყო.

— ვისი? — გაეკვირებე მე.
— ამხანაგ ლენინის. ხომ იცით ვინც არის?
— რა თქმა უნდა, ვიცე, რუსეთის კომუნისტური პარტიის ხელაღმა, მაგ-
რამ მე პირადად არ ვიცნობ.

ახლა პოლონელი გაოცდა — თქვენ მას არ იცნობთ? მე პირდაპირ კრა-
კოვიდან მოვიდვარ და ლენინმა სწორედ კრაკოვში მიხიბა: — როცა პარალაში
იქნებოდა, მდით ამხანაგ მოდარაქთან და ჩემი სალამი გადაეცეოდა.

რა თქმა უნდა, მე მაღლობა გადავუხადე, მაგრამ ეს ამბავი ვერაფრით ვერ
ამეხსენა — ლენინი არასოდეს არ მინახა. ერთი წლის შემდეგ ბრიუსელის ინ-
ტერნაციონალური კონგრესიდან დაბრუნდა ერთი ამხანაგი, მოვიდა ჩემთან და
მიხიბა:

— ამხანაგი მოდარაქმე, ლენინმა გულთბილი სალამი გადაგიცა.
ახლა საქმე უფრო საიდუმლო ხასიათს ეტყობოდა: იმავე, 1912 წელს,
ე. ი. პირველ და ამ მეორე სალამს შორის, ჩვენი პარტიის სახლში შედგა
რუსი ბოლშევიკების კონგრესი. მე ვიცი, რომ ლენინი ესწრებოდა მას.
მაგრამ მოხდა ისე, რომ მე იგი ვერ ვნახე.

შემდეგ დანიწყო რეკლამა: ერთხელ გაზეთში ლენინის სურათი ენახე
და ცოლს დაუქაბე:

— იცი, ვინ პოვობა ლენინი? ჩვენი მაიერი!
ჩემმა ცოლმა დახადა გაზეთს და თქვა: — რასაკვირველია, ეს მაიერია!
მე გადავიქმე ძველი ქაღალდები იმ იმდით, რომ მაიერთან მიწერ-მოწერის
რაიმე ცეცხლ მივაგებდი.

მართლაც მივაგენი ზოგ რაზეც და გამახსენდა უცვლადეფი: 1900 წლის ზაფ-
ხულში, პარტიული გაზეთის რედაქციაში ერთი რუსი ამხანაგი გამომხატვანა,
რომელიც ცალკეულ საქითებზე უნდა მომთაობებოდა და თან დაზეც ჩემ-
თან გაეთყენებინა. მაშინ მე ქალაქკარგი ვცხოვრობდი; ოთხი პირდაპირ ეწო-
და გამოდიოდა და ისეთი პატარა იყო, რომ არც ადგილი და არც ლეები არ
ქმნიდა, რომ სტუფორბოვის საწოლი დაზეყო. ასე რომ, მას ჩემს ოთახში არ
გაუთენებია დამე.

რუსმა ამხანაგმა მოამბო, რომ სამშობლოდან საზღვარგარეთ მიმგზავრე-
და, რომ იგი მანამდე ციხეში იყო გადასახლებული. ის 20-35 წლის იქნე-
ბოდა, საშუალო ტანის, არც მსუქანი და არც გამხდარი, მაგრამ მხრებგანიე-
რი. ჩვეულებრივი გარეგნობის იყო, ვერმანაულად კარგად დასარკობდა.

მეორე დღეს იგი გაემგზავრა. ჩვენ შევიანხმეთი, რომ რუსეთიდან ამხა-
ნაგები გამომხატვანიან წერილებს და ფულს, ხბლო მე მათ გერმანიაში გავ-
გზავნიდ ჩემთვის გადმოცემული მისამართით.

რუსმა ამხანაგმა თავისი ვგარი არ მიხიბა, მხოლოდ მოხოვა, წერილებში
იგი მომხსენებინა, როგორც მაიერი.

მართლაც, მისი გამგზავრების შემდეგ უარკებელი ამანათები მოდიოდა
რუსეთიდან. მე მათ მიუხეხედი ვგვანდიდი. გერმანიიდან და შვეიცარიიდან
თითქმის ყუბოდ კვირას ვღებულობდ პაკეტებს რუსული თურნალებითა და
ბროზურებით, რომლებიც ჩემს მხრავ კრაკოვში ვგვანდიდი.

ერთი დღისა, რუსი ამხანაგის გამგზავრებიდან ჩამდინებე კვირის შემდეგ,
ჩვენი სახლის წინ ტბლი გაჩერდა. ეტლში იქდა საშუალო სიმაღლის, ოცდაეუ-
წლამდე, უბრალოდ ჩაცმული, სიმპათიური სახის ქალი — მაიერის მეთუ-
ლე იყო. საქამოდ კარგად დასარკობდა გერმანულად, მან ვგიოხრა, რომ ის

თავის მუცელსთან ერთად ციხეში იყო გადასახლებული, ხოლო ახლა საზ-
ღვარგარეთ აბრებენ ცხოვრებას.

ჩვენ მაშინ ძალიან დავიხად ვცხოვრობდით, ასე რომ, ჩემს ცოლს შეეძლო
სტუფორბოვის მხოლოდ უკად და ცტენის ხორცის გულაში შეეთავაზებინა. ჩვენ
გვეზინდა, რომ სტუფორბო ამას შეამჩნევდა და გულაში უარს ტყუილა-
დაგანა, როგორც ჩანს, ძალიან მშვიტი იყო და ისევე მოეწონა. როგორც ჩვენ
ამხანაგი, რომელიც რუსეთიდან მოვიდა, ძალიან დადღელი იყო. ამიტომ
ჩემმა ცოლმა მას ჩვენი საწოლი დაუბოძა და მასაც ჩამდინებე საათი ტინა.

სალამის სადგურამდე გავიკიდე. იგი მიუხეხეში ვაგემგზავრა.
1901 წელს, სამშობლო, ჩემს პატარა გოგონამ ფრავ მაიერისგან მიუნხე-
ნიდან ამანათი მიიღო, რომელიც პატარა თოქინები, ვარსკვლავები და ნაძ-
ვისხის სხვა საამაშუბი ღელავა. ერთი ვარსკვლავი, უკვე საკამოდ ძველი, ახ-
ლაცა კეხს ჩემს ქალიშვილს შერნახულად.

ამ ხნიდან დაწყებული მე უფელდვარი კავშირი დავარე მაიერთან და
მეც დამავიწყდებოდა ეს რომანტიკული ნაწინობა: თუ არა რუსული წიგნი-
ბი და გაზეთები, რომელიც დრო და დრო შევიცარიოდან მოდიოდა. ფიქ-
რობდი, რომ მათ მაიერი გგვანებდა. მაგრამ ის, რომ ლენინის სალამი მაიერის
სახელთან დამეგვზიებინა, არასოდეს აზრად არ მომხვლიდა. სანამ არ ენახე
მისი ფიქრი. ასე რომ, როგორც ვთქვი, დავიწყე ჩემი ძველი ქაღალდების შეს-
წავადა.

და მართლაც, ენახე ფოსტის ქვირთები დაზღვეულ წერილებზე, ამან-
თებმა და ფულად გვანებლზე: ქვირთებზე ეწერა მისამართი: მდელიცინი დიქ-
ტორი კალ ლენინი, მიუნხენი, ვალდსტრასე 20, 11, ბატონ მაიერი-
სათვის. შემდეგ — კალ ლენინი, მიუნხენი და გეორგ რატაიერი, მიუნ-
ხენი — ეს იყო პირბოთი მისამართები. ბოლოს, ვიპოვე კიდევ ერთი ქვირა-
რი დაზღვეულ წერილებზე. მასზე ეწერა: მოსკოვი, ფრავ ულიანოვა. ახლა ჩემ-
თვის უკვე ნათელი იყო, რომ მაიერი სხვა არაფერ იყო, თუ არა ლენინი.

ფრანტივე მოდარაქმე, ძველ სოციალ-დემოკრატს კიდევ სხვა რამეც ახ-
სოვს მას ამხოს, რომ „ისკიბო“ პირველმა. ფურცლებმა მის ხელში გაი-
არეს და გვა გაკვლევს მუცის რუსეთისაგან, სადაც თქვენზეტი წლის შემდეგ
რეკლამების დიდი ალი ავიგზავდა.

ფრანტივე მოდარაქმა, ძველმა სოციალ-დემოკრატმა, მუშაობა დასის ინ-
ტერნაციონალურ საქმეს დიდი სამსახური გაუწია იმით, რომ ისინი გულ-
თბილად ვებედა უცხოელ ამხანაგს, რომლებს მას მაიერის კრამი გავდნო.

გერმანულად თარგმანა
ვიდა კოლხანა.

სიტყვას პეტჟარი

(გვალხი ინტერსანტი წიგნის პარაფრაზის შესახებ)

ერთ-ერთ წერილში, რომელშიც იხივე საქონის ვებებოლო, რასაც ამაში, ნაკლებად იხივე ვიყავან სხვადასხვა პირთა წარწერები, რომ არაინ და- მსხმდებოდა. მისაკვეთებს: უნდა დავსახლებოთ. ელა ვაწარებს შედეგ- მას, რომელიც მაშინ მოვიდა. მაგრამ ეს თუ ელა დასახლებული პირ- ნი დაშეღერნენ: ჩად ზვენი წარწებიდან ამოღად მაგალითები და ექნა ორ ცდებში შუა ვარ, დავიწყო. მაგრამ ქართული ენის სიყვარული უფრო მეტად და წერის აწვიება, რომ დაგვიწვიო რამდენიმე ადგილი მაიო წარწე- რიდან.

ჴ. ჴუმბოლტი შეშდებს წერს ოავის „რა გვიოა შენ“ წიგნი, რომელიც 1866 წელს გამოვიდა. ქართული ენის ახასიათებს თანხმავანთა თავგარის სიტყ- ვების თაზი. სწორედ ასეთივე აგებულებას აქვს სიტყვას „ტეტავი“, ხაყვ დასაწარებს თანა თავგარული ოთხი თანხმავანი“. ეს მისი „რა გვიოა შენ“ კი ასე იწვება: „ისივე თვადი ვალეუდა სსკოლა გრამატისკისათვის, მას უფროდ ემასსორება, რომ... და სხვა. მაგრამ დასახლებული პირნი, რომ მიუყვანო ციტატის ატორის თვითონ ადარს მსხმენებია, რომ ჴვენი სასკოლო გრამატის სკოლად გამოცემული (1899 წ.) და შეშდავი წიგნებისაჴი იმ პარაფრაზს, ხაყვ დასახლებას და გვარის ბრუნება მიყვანო (წოდების მითმარების მხ) და გრამატიკის მაგალითები, ასეთი შენგანა მოსდებს: „გვარის ადვანს შეშდებდა ხელგის აღმწავნელი სიტყვა იგი: ვავი ჴე- რადი, მისე შეშდავი, სანდრო შეშდავი და სხვა“. თანვე შეშდევ განარ- ტებუბოა; „სახელისა და გვარის მსგავსად იმარტად მათეგატორი გამოიქმე- ბა: A კოხვი, B რაოვინობა, N ხარისი და სხვა; თუ რა იგულებლება და „სხვა... მისი გვიყვანებს ურადული სკოლებისათვის ურადული ქართუ- ლი ენის გრამატის“, რომელიც ჴ. ჴუმბოლტი ურადელ უნდა იტყვებოდა. აქ ითვებოდა: „ამივე წიგნისა შეშდების ტეტავისა და საქვეინო ლიტერა- ტურისა მასწავლებელ გამოიქმება AB ხაყვ, ABC ხაყვთხიდი, D კოხვი, E წერილი, A რაოვინობა, N ხარისი, X რაცხე, ბბი ხაყვ, აბა სიტყვა. შეშდები შენ და მისთანა“. ვთხოვი, მათქითნი ურადლები „აბა სიტყვა“ ცხადია, თუ მიყვანო დებულებას მიყვანებოდა. ჴ. ჴუმბოლტის წარწერის ამოხვედებს და უფრო დამოწმებულ სიტყვებს, ვეწვენი ამა „სიტყვას მტმპა- რი“. ამაჴედ „მტმპარ სიტყვას“, რომელიც შეშდევ სკოლის მოყვენი ბრუნე- ბის დროს: მტმპარ სიტყვა, მტმპარ სიტყვა, მტმპარ სიტყვა, მტმპარ სიტ- ვისი, მტმპარ სიტყვი და სხვ. ამ ბრუნვის დროებში მტმპარ არის უფედ, სახელგანი იწვება მტმპარი. მასხადაჴედ ასეთი შემთვევანი ფუძის ფორმაა საქვარი. მტმპარის უფედ თანხმავანე ურადლები. ასეთივე აგრებუბო (თუ აქ მდინარეთა სახელებზე შეშდერდებოთ): არავი, აღუხანი, იორი, ლახვი, ჩიონი, ეგრისწყალი (ეგრერი-ი), ჴორი, და სხვ. მაგრამ, თუ სახელს უფედ სხვაგვარე ურადლები, მაშინ უფედ და სახელგანი ბრუნვის ფორმა ერთი და იგივე იწვება. ასეთივე (მაგალითებად ისევ მდინარეთა სახელები მოყვანოთ): ყვირილი, ძირული, ლლიგა, სუფსა, წყალწილი, ვილგა, ფრენი, თრელი, ოღვი და სხვა. თუ ასეთი სახელი სახელებ-გვარულ წყობაში მოიქცა, ასეთი ვი- თარბი მტმპარა: „იღვი“ სიტყვას, „ფრენი“ სიტყვის და მისი... ასეთი წყო- ბისი გვიყვანა საუბრებებს მოყვებს, ბუნებრივი ქართულიც დავიცავო და ადვილად ვაწარმოო სხვადასხვა ბრუნვის ფორმა.

ჩადგანა, როგორც ვთქვი, საქუთარი სახელი ან მისი ბაღალი სიტყვა წინადგანებო ფუძის სახით უნდა იქონ წარმოადგენო, ცხადია, ვერ არის გამართლად ასეთი წინადგანა: „ამ საქონის შეშდავად მოყვად მტმპარ სიტ- ვისი შენარისი ახალი ახნა“, რომელედ ერთი მთხმენების თვისებში მივი- ვითხე. რადომ არ არის გამართლად? — მითხმე, რომ ექვამი“ ისეთი სახელია, რომელიც უფედ თანხმავანე ურადლებ (ქვაბ), O კი სახელგანიის ნიშანი, რომელიც ასეთი შემთვევანი უნდა ჩამოიკვეთოს, ვეწვენი: „მტმპარ სიტყვის შენარისი ახალი ახნა. ასეთი მოყვედა უნდაჴო ამივეა, მაგრამ ჴოვს მწილად მიიწვენიება, რადგანაც ასეთი რამ პირველად ემისს და ჴოვი, ალბათ, ვავარ- ბი“ კოლდუ.

შემო მინაწები სიტყვების რიგი (ქრა საუთარი სახელი, შერეში მისი ახნ- სწელი სსკოლაჴი) დიდად გამოხსენებელია, როცა საუთარი სახელი ოთხი ან

მეტი სიტყვებისა შეშდება, რაც შეიძლე სწორია: „აბალო სსკოლაჴის“ ურადლი, „ლავინის დროშის“ ვავთი, ა. ვაკუბისაგან შეშდერი სსკო- მაწილი „ინანანის რა მწნა“ მოთხობას, მანანს ცნობებს „რამეს ადარ- გალმის ბულბული ურადლისს“ ლექსში და მისი.

ქ. ჴეკელის ერთ წერილში, რომელიც ქართულიც ვთარგმნო, ამივეი- თხე: „დაიწყო მომის, რად არ იხან წერას“. დიდი შეშდება. თუ დავიწვენი- ბიარგნელი და ამ ოგად დავიგებო, უნდა დავიწყო, მაჴინი დავიწყო „მისი“, „რად არ იხან-ბს წერას. მაგრამ რა გვიჩის, რომ ასეთი მძალ არ დავიწვენი ქართულს? ვანა არ გვიცხ საუბრება. ვამართლებ ვტმპარ, რომ წინადგანე- იესი და ურადეს არ სწირებეს? მაი-მაი, რომ ვეწვენი სსკოლაჴის ქრახას ვამრ- ნება არ უნდა? ვამიწვენიბის კი ცოდნა? დიდად სახირო, რომ ქართუ- ლი ენის მდღარა საუბრებანი ვინარადელად ვამიწვენილი. ცოდნა კი მოი- თხობს, რომ ქ. ჴეკელის წინადგანე შეშდებით წინადგანბი ასე ვაწარ- ლებს: დავიწყო, რად არ იხან“ პიების წიგნი.

საგონიოდ, ამ ბოლი საგნებში ძვიან დასწირად შეუშდებელი ფორმი მიყვანა ისეთი საუთარი სახელებში, რომლებიც აღწნწვენი ლექსს, პოემას, პიესას, რომანს, მოთხობას, ურადნას, ვავთის, ვამიწვენილებას, სსკოლა- ლობის და სხვას, რომლებიც საწარჯილად ახლებს აღწნწვენი სსკოლაჴი სახელები. მძელი არ არის მაგალითებს დასახლებდა, რაგვავა ფორმა: და კლავიშების მოთხობის „საქულის ლირებს“ ვეწვენიბი ასეთი წიგნისა. უმეტილი, სიტყვათა აფგარი შეშდების მოთხობა არ არის ვინც არ იტის, რომ „საქულის ლირები“ მოთხობის სათაურია. მას ამ წინადგანბის მო- ხენისს პირველ ვილას ვავრება, რომ დ. კლავიშების მოთხობის „საქულის ლირებს ლირებს ვეწვენიბი“. მიყვანოთ ფრანკოლოზი აღწნწვენი მოთხობისაჴი ვეწვენიბი 1. და კლავიშების „საქულის ლირებს“ მოთხობისაჴი ვეწვენიბი ასეთი ფორმა; 2. და კლავიშების ამ მოთხობისაჴი „საქულის ლირები“ ვეწვენიბი ასეთი ფორმა; 3. და კლავიშების მოთხობისაჴი, რომელია „სა- საქულის ლირები“, ვეწვენიბი ასეთი ფორმა. ურადწვენილი წარმოებია მოთ- ხობის სათაური დამოკიდებელი წინადგანბის მიხედა: მოსწავლე „საქულის ლირები“. ამისი „რომელია“ არის შეშდებელი „რომელი არს“. წინადგანბის აფგარიც ვამართლებ ვეწვენიბი ითუ ძვილად. მაგ, ვტრებ მწერს წერს: „მოთხობა წიგნსა და საგნებთანა წინა მდებარის ამის წიგნისას, რომელ- ბრის თარგმანება ვსაგნებშია“. დღევანდელ მოთარგმნელთა და ლიტერატორ- თა დიდად ურადწვენიბი ამ წინადგანბს ვან ვაწარმოებს: მოთხობა ამ წინად- განბარე წიგნის „ვსაგნებში თარგმანება“ წიგნისა და სახარისაო წიგნებს, რაც, რა თქმა უნდა, არ არის წესიერი ქართული.

ა. ვეწვენიბი წერს: „უნდა აღწნწვენი, რომ სიტყვას „მარბივთ“ და „მირი- ზლი“ არ მოუბის რაცხეითი სახელი ვანსაწვენიბად“. უნდა: „მარბივთ“ და „მარბი- ზლი“ სიტყვას...

შუა ინტერმედიუმის ვერ დავწვენიბო, რომ ვაურბივდ ამის მსგავ- ვად აეგებო წინადგანბას: „ვ. ოესტი ქართულ სახელს „არჩილი“ აივებებს სსკოლ ბრბსაგნებში“. უნდა: ქართულ „არჩილი“ სახელს აივებებს. ერთი ჴვენიწ დროის ატორი წერს: „იოხვ იმეგავილი ჴელ- მდებარებად ვავთ „სახლის ერთობისა“ (შეშდევ „სახლის თავი- სიულებას“). და ურადნას „ოტიტორი და ცხოვრება“. აქ ვავრისი და ურად- ნის სათაურება მიყვანოლი, მაგრამ სხვადასხვაწარად: ვავთის წინადგ- ნი („სახლის ერთობისა“), ურადნას კი — არა (ესე სახელობის ფორმი- თა მიყვანოლი: „ოტიტორი და ცხოვრება“). მაგრამ იმევე ატორის ივეჴე მომ- ვად ჴავრია ვეწინების წერილი დიდად მასარისაჴი, უნდა ითვებოდა: ა იმედაჴელი... ურადწვენი 15 წელიწადი (არბობად): ურადწვენი 15 წელი- წახს. ბ. შ.) ურადწვენი სათაურად ურადნას „ოტიტორი და ცხოვრება“. მა- შახადაჴედ, ძველი თაობის ატორი (ზ. ჴეწინაჴი) ასრუნებდა „ურადლი“ სიტ- ვასაჴი და მის სახელწოდებას (ურადნას „ოტიტორი და ცხოვრებას“), ჴვენი დროის ატორი კი მარტო „ურადლი“. სიტყვის ასრუნებს ცხადებოდა „ოტიტ- რი და ცხოვრება“. საერთოდ, ძველი თაობის მწერლებს კიდევ ემსობა, რომ სახელ-გვარულ სინაგნებს თუ შეშდერებულ ვიხარო, რთივე ვეწვე უნ- და ვაწარმოო. მაგ, ილია ჴეწინაჴის წერილი „ოტიტორი“ 1890 წლის სასაჴ- ლო ნომრის: დღეს დავრთავ სხლის მოწერებს პირველი ნომრი ახალი სახეწვენილი შტრნსსს „სსკოლისა“. (ურადწვენი) ნათესობითი და იწე- ჩილელი; თ. დავიშდებანი წერდა: „ურადწვენი შესახებ სიტყვის დასახების“, („სიტყვაჴი“ ნათესობითი და „დასტავიჴი“ უფრო დასახლებული ატო- რები კი აჴამად ამას ასე დავიწვენირდენ: პირველი ნომრი ახალი სახეწვენილი ურადწვენილი „იწილი“, შენგანა შესახებ სიტყვისა „დასტავი“. ძველ თაობას კიდევ ჴქნდად შეშდერწილი იმის ვაგება, რომ ასეთი ფორმი მიყ- ვანა შეუწდებელია, მაგრამ აჴამად დიდადად თარგმნი ლიტერატორის წყო- ლობით, ხად არ შეშდებელი ასეთი გარდამებულ ქართულს სათიხავია: რა ვეწნა? ვეწვენი ურადნას დინგანე სალიტერატორი ენა? არავინ ვიწვენი? მე ვეწვენი, ამის უფლები არა ვაქვას. უნდა ვამოჯავროთი საჴმე, რადგანო? მდგომარება მეტად მძიმეა. ჴერ კიდევ შეიძლება შეეღო და თუ კიდევ დავა- ანდა, შერეშ შეშდებელი იწვება და, როგორც ვეწინათ იტყვიან, „წაი და ურადი კავალი“.

აი რა უნდა ვწინა: უნდა ვინაწვენილი სწორი ქართული. პირველად

* ერთი სინაგნური სათიხის გამო (ლიტ. საქართველო, 1968 წ. 15 ნომრე. № 48) E. აგრეთვე „გვეთი დღანლი“ (დროშა, 1949 წ. № 8).

დავის აკტიონი

არის ქუჩები თბილისში: სუფთა, მაღალხარითულებიანი. ახალი სტილით აშენებულ სახლებს ყოველთვის ირი, ხამი, ოთხი და ხშირად ხუთი სართული აქვს და თითქმის სულ არ არის ერთსართულიანი სახლები. ისინი შეღებილიან აჩრდ-დასავლურ ან მწვენი სახეობებით, კედლებს კუთხეებში ჩადებული აქვს მწვენივარ ნაქუჩურებო ქუჩები. კიბეებთან ჩანან დიდი მარმარილოს კვადრები. ქვიშაქვს გამოქანდაკებული ვაჭრობითი ლომიან ან ძველი რომაული ქალების გამოხატულები. ეს ქანდაკებები ისეთ შესახებობას აქვდავენ ყოველ სახლს, თითქმის შეესაბამება კვატუბეებისა. შესავალ კართან ჩანან ხარის ფრთხილები, რომელზედაც ამოჭრილია ხარის მღვდლების სახელი და ვაჭარი...

დაეკვირდით ამ სახლების ფანქრებსაც. მათში მთლიანი მინა ჩაყვრილია. იქით ათხანარად მხოველ-მხოველად ნაქარხებიანი ფარდები, რომელზედაც გამოხატულია ქალი ვეფხვების სურათი. ამ თეთი ვეფხვები: წაწიხი, და, აბასანი და ზრინი. ფარდები ზოგი ვარსკვლავიანია, ზოგი თეთრი კიხისია, ზოგი ვარსკვლავიანი და ზოგი მწვენივარებზე უკეთესობის დგას ვაჭა ცოცხალი ვეფხვებით, ან ტრიაკიული მუცენარებით... ხშირად, როგორც მწვენი ვაჭარის ქალების ამ ზღაპრით, თუაღწინ დაუდგება თიღლი სიმღერის მღვდელი ან ციხეების და ვაჭარია. იგი დიდხანს არ აცოდებს თაღლი ამ უზარმაზარ სახლებს, ამ მწვენივარ დასაქრთობებულ ქუჩებსა და აქა-იქ ვიხების წინ მწვენივარ სილით შეღებულ ბაღებს. ტრიაკი და ვაჭარული სულ არ დგას, თითქმის ცინია აიამე დღისნახისი ან შეიძინის ამ მუცენარ და შეუფიქრებელ ციხეებში. ხანდახან დასურული ებღო, „იპრობუდო“, კარგა და ატვირთილი თუ განიკრებებს დღისით ამ არქიტექტურით, თორემ იქ არ გააჭრებენ სხვა რაზემ. ამოჭრის მთლიანად და მწვენივარებს უხანს ქალების სალონებზე ქვიშა. ამითა იგი დღისით...

შეღებები თუ არა, იგი ფერს იცვლის: უცერად განათება და გაიჩრადნება ელექტრონიკით. ყოველ დღეს სახლის წინ ელექტრონიკით ანათა, ყოველ სახლის წინ ატვირთილიან და კარგა დგას, ყოველ სახლის ახალგაზრდა უდაბრებელი ქალების მთავარად სიღლი-კისების ისმის. ზოგი კიდევ ვაჭარის სახლიდან. გამოიდან ვუნდ-ვუნდა ახალგაზრდა ქალები, არის სურათითელი ნაშრომ ახალგაზრდა უმწვენივარებიან ვაჭარ. ისინი უფროდ იტვირთი, და კლბობი, და კიდევ სამე საღამოზე, ის ხალხი არიან დამატყუებელი. გამოიდან სტრიაკული სახის გამოამტყუებლის მქონე პირიკარბატები და მათ სახელმწიფოს დინდნარს ან პოლიტიკურ მდებარეობაზე ვიცხარებთ მთავალიობენ. მათ, ლეონი, იციან, რომ დღითი მსხუტები მუხილსა მათ ვერ დადებდა და ცოცა მოწყობილობის მოსახლეობა კარგი იქნება „კაფე-პარისის“ ან „გინარტოლდის“ ტიპობრივ, რომ ცოცხალი ლული ვადაქარს, თან უელი ვაიხველდ და თან წაწიონ-კუჩხის უფროს. გამოიდან ახალგაზრდა დნდები, რომელთაც ატვირთ, რომ პირიანი წაუთიხებთ და უველს თითქო რაღაც დადღილობის ელდები და დაქარსითა ხდებენ: ისინი თითქმის ამოიხენ: რა მოწყობილობა დასაქრთობა, ღმერთო, ჩემო... გამოიდან სხვებით და ქუჩებსა მხარისადა. მთხუდვად ამახს, თითქმის თვითონ ქუჩებსაც ენდღმდებური ხანიათი ელდები, და, ალბათ, ამიტომ იყო, რომ მე ასე შემიყვარა დეი. მე ყოველდღე დასაქრთობილ ამ ქუჩებზე, მაგრამ ყოველივეს მათს თორღვ საათზე.

ვიდათი ავიტვირთი და დრო სილოცავში თვითონ ქუჩებში ამ დროს სრული სიწყნარია, არიან

მთხრობა

ვალკაციონ ტაბიძის მიღარი არქივში დაცულ ხელნაწერებს შორის ვხვდებით პოეტის პრიზული ჩანაწერებიც: პატარა მოთხრობები, ციხეები, ჩანახატები და სხვა. ჩანა, ავტორის თავისი შემოქმედების დრეულ პერიოდში მხატვრულ პირობაში უკეთეს კალმს, რაზედაც შეტყვევებს მის არქივში დაცული მცირეპოეტის მხატვრული პირობის ნაწერები; „პოეტი და სიყვლილი“ (დუშთავრებელია), „მსაქულის წინაშე“, „ცოცხალი“, „ღმის აკრილი“ და ა. შ. ვიგარა ზოხბი მეთიხველს ერთ-ერთ მათგანს, რომელიც პუბლიკაციისთვის მოამზადა რუსულან კესნა-შეილა.

არ დავს, მხოლოდ ვველა სახლის ფანქრებს ვაღიბულია და ამ ფანქრებთან შადრევიანია იტვირთვა რიოალისა და პიანისის მებო... უვედაც უცარვენი, ყოველ სახლი უცარვენი და ისეთი შოხებულდება არჩება, თითქო შიღლი ქუჩა რაღაც ნაშუსიო გამაღ დადაქტულა; რაღაც პატარა, ნაშუსიო და მოსაქრებულ მუხიკასი ხან შოხანქულა. ბაღებიან ამ დროს დამათობებულ შიხ ვერკვევენ სერენოღიანი ვეფხვებით... და ეს რაღაც ჩაწყობილი, მწვენივარად მართული სახლები, ეს ფანქრები, ეს სურნალები, შოხარ, რომელც ცაზე ვაჭარებია, ვადავარდებს უცხო სანაქროს, სადაც ვაჭარებულება და არც მოწყენა — არის მხოლოდ უსიტეყო პოეტი, ზუნებრივი და ჩუმი. ქუჩაზე რომ ვაჭარობი, რომელმაც სახლი რომ შეიხებო, დაინახე სალდებებს და ჩრდილებს.

რომელმაც ზის რიოალიან, იგი ვაჭარებია ანიკვინის, მისი თვალები ბრწყინებდა, თითქო ვამბლებული ვარს-ვაჭარობან ლავრეშზე და ისმის წიხი, მოიხიბლებული საუცხოო ლავრეშ, მერსი, უსუნებებს იოამში, უცხო სურნალებს ვაჭარებს მის უფლო კონსულს, უკეთდა ვაჭარებულება ხედა დაიან ორდენიან, რაღებდა ჩვეულებრივად ხედა და ამა ვაიხბის უკანასკნელი აკრილი, იგი ადრედება და ისე მიხსუნდება, მიეჭარებდა, მიწყნარდება. მე შიღლი ვარინდებულ ვეფხვარ და ვუცქერი ფანქრიდან ამ ქალს... ისეთი მწვენივარი იყო... ისეთი მოსაქრებელი ღამე, და მეც ისე მივარს რიოალი, თუქუა დიდი ხანია მასზე არ დამარჯებს. არ დამარჯებს მას შუშვდი, რაც ერთმა შემიხებდა სანაქრების დროსა ამის სურათი.

ეს იყო დღის წინააღმდეგ. ჩემ ვეჭვარად დიდი ხალილოცაში. მართობა-ახე ერქვა ჩემს ცოლს, — ხშირად მებეჭეუნიოდა ხოლმე:

— დუკარი, დუკარი რაზე შოხინდანი. და მეუ უცარვად... უცარვადი დადაქრთობი. ჩემესა ხშირად დადიოდა ერთი ახალგაზრდა ვეჭვი, რომელმაც ძალიან უყვარდა ჩემი რიოალის უფრისებები.

— თქვენ ისე მწვენივარად უცარვი, — მითხრა ერთხელ მან.

ერთხელ, როდესაც მე შოხინს პრუდლებთან უცარვად, შევამჩნიე, თუ რა ადრეცებულ თვალებით უცდებოდა იგი ჩემს ცოლს. მარცხა ვარსიბო და ამას, მაგრამ არა უველზე უფრო მავტარებდა, იგი თითქმის სრულად არ ვაიხვიდა რაზე უცერ-ზელობას. როდესაც ვაჭარობ, მან ჩვეულებრივად მიიხანა:

— თქვენ ისე მწვენივარად უცარვი!

და იგი დადიოდა ჩემეს ყოველდღე. ყოველდღე ადრეცებულად და უცარვად თვალებს გამოხატულებული შესცხერდა თვალებში მარცხის, ერთხელ მე ვაჭარობ, თუ როგორ ვაჭარებულა მან:

— მარცხად, ერთი სიტყვა... მთავარი ამეუ — დამწვენივარი თავი — მარცხენად და ვეჭვიყოფოლოდ ჩაიხალაჩავა მარცხად, — რომ ახარ ვიცი, რიოლის დამანებები თავი!

სწორად ამ დროს მე ვაჭარობ დუკარი. ოთხბო ვაიხბი უკანასკნელი აკრილი. ახალგაზრდა ვეჭვი ჩვეულებრივად წაშოდა და ჩვეულებრივად თვა:

— თქვენ ისე მწვენივარად უცარვი... დაუკარიო კიდევ რაზე... ვიხიო, დაუკარიო რაზე...

— მეუ ვაჭარობ, — ჩაიხალაჩავა მარცხად.

მარცხად არ შეუხსენია, მხოლოდ მე შევამჩნიე, თუ როგორ ათამაშებდა ხელში რაღაც შუხის ახალგაზრდა ვეჭვი.

ეს იცხე დაეჭვიწე. შოხინდები რომდეს ვაჭარის საუცხოო კონსულა-კიხის ქვეყნის შეწმის დროს?.. იმ, ალბათ — კი, და თუ არა, უსაბოლოდ მოიხსენიო ხად-მეც ისეთი მარცხად, მოხიბლებული და მტყუარებელი მღვდელია, რომ არ იციო, მისი მოსმენის დროს, თუ საც იმყოფები, თითქო მეუხებო ცაში ხარო. ვაჭარობი, ვეჭვად, ვეჭვებით და თან ვატვირთი რაღაც; მაგრამ საზოგადოდ ამითა მუხუცა.

იმ დღეს მე ვანაკურებოთ კარგად უცარვად. მარცხა ვანარჩანბან იფდა და სარდა ვაიხურებოდა. ამა ვეჭვივად მეც: უკანასკნელი აკრილი მოიხიბლებდა ირავდა.

— მწვენივარი, — წაიხურებულა მარცხად ისე, რომ არ მოუხვედეს.

მე ვაჭარობდა ერთი რამ. ახალგაზრდა ვეჭვოლ თითქო სრულიად შოხებულობა ამ მომხანს ამ მუხიკას: იგი არ ახდარა და არ უღებამ ჩვეულებრივად: თქვენ ისე მწვენივარად უცარვი!

— თქვენ როგორ მოვეწროთ! — დაეჭვიოთ მე და უცხი შემიხებულა უკან დავიხიე. ვეჭვიო ვაჭარებულად იქადა სავარსებო, ხელში დაცილოდ შუხი ეჭარი და თვალები ისე ქვიდა ვაჭარებულ-ვაჭარებულად, თითქო ღმის აკრილი იმქნა... არა, ახალგაზრდა არ მივეყრები რიოალი. უმჯობესია ვიხიბო, თუ როგორ მოვეყრე მას ახალგაზრდა ქალბო... ყოველ მწვენივარად არც იციო სისხლებს ჩავედენ, როგორც ამ ახალგაზრდა ვეჭვიან ჩაიხიდა: ხუხარობა თავის მოწყობლად მაგრამ რას არ ჩავედინებო მწვენივარი ღამე, მწვენივარი ქალები თვალები და მწვენივარი მუხიკა, ვანაკურებოთ მისი უკანასკნელი აკრილი!

კახეთის გზა. ლოქინის ხეც რომ გასცდებოთ, გზის მარჯვენა მხარეს, სოფელ გამარჯვების მიღამოებში «ფრინველთა ქალაქს» დაინახავთ. ქალაქი ეთმობს, მამ როგორ? აქ ცილიობენ საქმე მეცნიერულ ნიადაგზე დაყვინონ. თეთრ ტანსაცმელში გამოწყობილი მომუშალებიც ლაბორანტებსა ჰყვანან; მთელ კოლექტივს სათავეში სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა კანდიდატი გივი ჭულუბაძე უდგას.

ეს ადამიანები იღვწიან, რათა ხელი შეუწვიონ დიდი სამეურნეო ამოცანის გადაწყვეტას — მოსახლეობის უზრუნველყოფას ცერცხითა და ფრინველის ხორციით; ამ საქმეში თავისი ვალდამწყვეტი სიტყვა უნდა თქვას თანამედროვე მეცნიერების და მოწინავეთა გამოცდილების პრაქტიკაში ფართოდ დანერგვამ.

ასეთი სასახუსისმგებლო ამოცანა დუსხა ჩვენს მეცნიერებს საბჭოთა კავშირის სოცლის მეურნეობის სამინისტრომ, რაკი თბილისის შხალობლდ, სოფელ გამარჯვების მიდამოებში ამიერკავკასიის რესპუბლიკების მეფრინველობის სამეცნიერო-საველევი ცენტრი დააარსა.

მეფრინველობის ეს პირველი ზონალური საცდელი სადგური წელიწადნახევრის წინ გაიხსნა, საყავშირო სოფლის მეურნეობის სამინისტრომ გაითვალისწინა, რომ მეფრინველობის ეს ექსპერიმენტული ცენტრი ახლდ იდგამდა ფესხ, ფართო მასშტაბის მეცნიერული კვლევის გასაშუალოდ ეზაღდებოდა და ამიტომ პირველ ხანებში მისთვის ფუადლი სახსრებით ხელის შეწყობა გადაწყვიტეს.

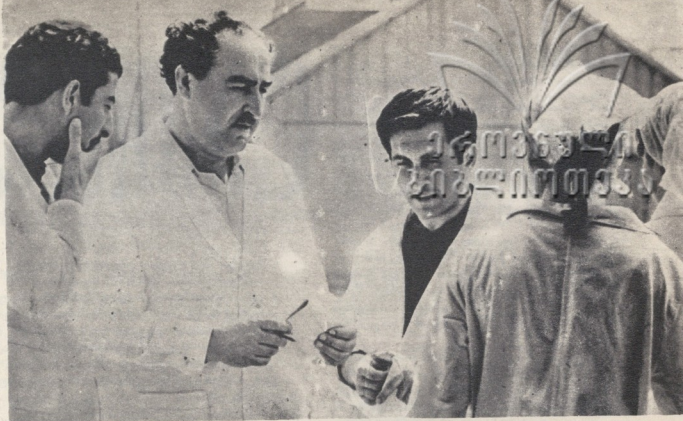
და აი, მალე ესეც აღარ ვახდა საქირო. მიდინარე წლის პირველ კვარტალში სადგურმა 15 ათასი მანეთი მოგება მისცა სახელობრის. ეს კი უკვე საქმის წარმატებაზე მეტყველებს.

რა გზით მიიღწეს ამ წარმატებაზე? როგორ უზრუნველყვის წიწილების შენარჩუნების მაღალი პროცენტით? როგორ შეძლოს თვითვეულ კვერცხმდებელ ქათამზე წელიწადში საშუალოდ 241 კვერცხი მიეღოს, რაც სარეკორდო მაჩვენებელია საქართველოს მეფრინველობის მთელ ისტორიაში და არაფრით არ ჩამოევიარდება ჩვენი ქვეყნის საუკეთესო მეფრინველობის მაჩვენებლებს?

მთავარი, როგორც ვთქვით, აქ საკითხისადმი მეცნიერული მიდგომაა. სადგურში ყველას მიჩნილდ: აქვს ზუსტად განსაზღვრული დავიერებების უზანი და მეცნიერული კვლევის სფერო. გენერატის კაბინეტში გულდასმით სწავლობენ ამიერკავკასიის პირობებთან უტყობური საუფეთესო ჯიშის ფრინველს შეგვების უნარიანობას; ეს შემდეგ საფუძველად უნდა დაედოს საქართველოსა, აზერბაიჯანში და სომხეთში უტყობური ჯიშების ფრინველის მოშენებას. ტექნოლოგიის განყოფილება ფრინველის მოვლა-შენახვის საკითხებს ამუშავებს, ციონომიკა-ორგანიზაციის განყოფილება სწავლობს ამიერკავკასიაში მეფრინველობის საერთო მდგომარეობის და მისი გაუმჯობესების აქტუალურ საკითხებს.

აქ დიდდა გაუმჯობესეს წიწილების გამოზრდისა და მოვლა-შენახვის მეთოდები, ზუსტად დაადგინეს საჭირო სითბო, სუფთა ჰაერის მიწოდების რეჟიმი, კვების რაციონი და ა. შ.

საცდელმა სადგურმა ამ გზით შეძლო მოვლახანში ბევრი მნიშვნელოვანი წარმატება მოგვიყვინა, მაგრამ მთავარი გასაკეთებელი ჯერ კიდევ წინ არის.

ფოტოზე (მარცხნივ — ზემოდან ქვემოთ):
ჩვენა საშუალო დღე; ხსენებული სატრანსპორტო
კლდეები; ლაბორატორიის მუშაკები ქვიშა
კლდეებზე, სუფარ კვალი და მარცხნივ
რაბაზე ამოწმებენ კვერცხის ხარისხს. მარ-
ჯნივ (ზემოდან ქვემოთ): სამღიანი წიწი-
ლები; მეტრინგულითის კლდეითი სადგურ-
ის დირექტორი გურჯინაძე და მუშა-
რი ზოტაქიციის ველოდა ცომაია; მუ-
ღეფური კარხის ამ ნაწარმს ქვემოთ
— 100 წიწილი.

ფოტო. მ. შარაძისი
და
ბ. ლაშქარაძისი.

სასუქნი სადბური

ილასალისები დაგვემოწმებინ, რომ კვერცხის
ყოფა ახლა პირობებზე აღარ არის. ფრინველის
ხორცის საჭირო რაოდენობით წარმოების პირობებზე
მათი უმთავრესად მაღალი გამოსავლიანობის მქონე
მეხორცილე ჩივის ქათმების შემოყვანა-მიმ-
რავლებით უნდა გადავირჩინოთ.

ეს უახლოეს ხანში მოხდება.
ცხადია, ამ საქმეში უმნიშვნელოვანესი როლი
ამიერკავკასიის მეფრინველეობის საცდელმა სად-
გურმა უნდა შეასრულოს.

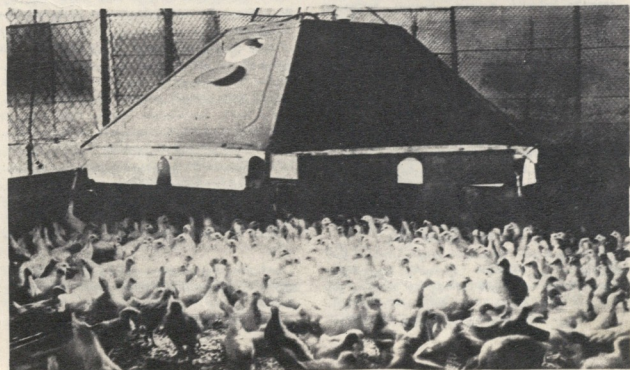
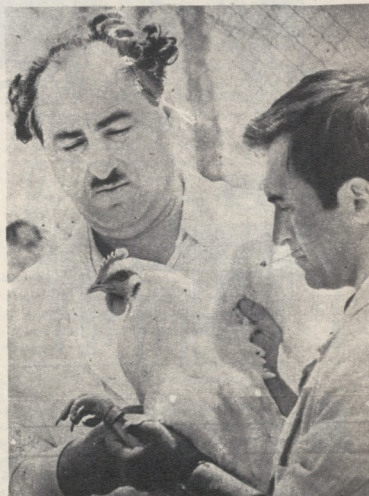
ზემოხსენებულ სადგურში საყოველთაოდ რაოდენობით
შემოიყვანეს პოლანდური ჩივის ქათმები, რომ-
ლებიც სწრაფად შეეგუენ ჩვენს პირობებს და გა-
სათიარო შედეგი მოგვცეს. ალბათ, მეფრს გაუცვირ-
დება, როცა გაიგებს, რომ ამ ჩივის ქათმების წო-
ნამ 4-5, ზოგიერთისამ კი 6 ტილოგრამასაც კი მი-
აღწევს.

ეს ჩივები ჩვენი მეფრინველეობის სწრაფი გან-
ვითარების ყოველ პირობებს ჰქმნიან ამიტომაც სად-
გურის მუშაკები მათ განსაკუთრებულ ყურადღე-
ბით ეპყრობიან. თითოეულ ქათმს დეზუბე წამოკრე-
ლი აჭებს რიგითი ნიშნის აღმნიშვნელი ლიოთის
რგოლი. ისინი სპეციალურ მოწყობით ცალ-
ცალად გალიებში ცხოვრობენ და განსაკუთრებულ
შეწყველობის საცებებით იკვებებიან. ახლა მეცნი-
ერ-მუშაკები იკვლევან, მათი კვერცხიდან გამოჩე-

კილ წიწილებს გადაეცემათ თუ არა იგივე თვისე-
ბები — გამძლეობა, გამრავლების ყარგი უნარი და,
რაც მთავარია, ხორცის მაღალი გამოსავლიანობა.

კვერცხობით საქმეს ყარგი პირი უჩანს. აღნიშ-
ნული ჩივების წიწილების წონამ ორი თვის ასაკში
საშუალოდ 1300-1400 გრამს მიაღწია და ეს მაშინ,
როცა ჩვენი უბრი ანდა სხვა ჩივის ფრინველების
წონა ამ ასაკში 500 გრამს არ აღემატება. ყოველი-
ვე ამან საკვლევი ცენტრის მუშაკებს ახალი იდეა
მისცა: მათ გადაწყვიტეს პოლანდური ჩივის წი-
წილები განსაზღვრულ რაოდენობაზე მეტი მიმ-
რავლონ და მათი ნაწილი სატაბაკელ მიწაფრინ
მიმზარებლებს, ამით ერთდროულად ორი ყარგი
საქმე გაეთქვამა, ყარე ერთი, ჩვენი მიმზარებელი
მიიღებს სატაბაკე წიწილებს, და მეორე, ცვლით
ცენტრში დაჭარბდება ბრუნვა, გაიზრდება შემო-
სავალი. აღნიშნული ჩივის წიწილების სატაბაკე
ასაკამდე ზრდას ხომ მეტად მცირე დრო (35-40
დღე) და შედარებით ნაკლები საცები და მოვლა
უნდა!

თი, ამ პრობლემებზე მუშაობს ამიერკავკასიის
მეფრინველეობის ზინალური საცდელი სადგური.

საქართველო

შორს ჩემგან ავადმყოფობა,
 მაგრამ თუ გავხდი ავად —
 მსურს შენ მივალდე, შენ ჩემთან
 მოხვიდე შენდა თავად...
 თბილისი ცაზე შეხვალდე დამაღბს,
 წარუწეოთ ფეხებზე დამიბო,
 უმედიანა ჩემს სულსა
 ფრთას ვერ შეახებს წამით,
 მომარტყნ, უფრო უწმინდესს
 ვაგვი სავარაუდოს ამით,
 დაე, სიყვლოდ აფხოს
 დამარტყნებულის შხამით.
 კეთილს სიყვლო, ნათელი
 ნუ გადმეცემა შავად,
 არ მინდა შენი წუხილი,
 ი, ნუ გავხდები ავად!

წვიმს

ცაო, ცაო, გამოვირე,
 აღარ გვიღა წვიმა,
 მოპყვენი: გავდომებ,
 ცაშივ გამოიღა.
 ვადა მიწა, ავარაფერს
 აღარ უღა ნაში,
 ცვლავ სისველედ არის მხოლოდ
 წარალი და შხამი.
 მე მინახავს გვალვისაგან
 მომაკვდიე წყარო,
 რატომ ვინდა შენი მაღლი
 უსარგებლოდ დვარი!
 ჩემს მშვენიერს, ერთადერთსა
 მხოლოდმოდდა ველი,
 სუსტია და გაცოცლებია,
 წვიმისაგან სველი.
 მან არ იციის გაფრთხილებია,
 მიღის ჩივის კაბით,
 იგი ერთსურს მხოლოდ დამიბოს,
 ნუ შევიტყნ წარბი.
 ის სუსტია, გაცოცლებია,
 უწყინარია, მშველი,
 არ დამხლო, ცაო, შეტყრავს
 მწუხარებას დიდი.
 ი, ეს წვიმა გულის წვეტირ
 დარღის მახვილს მახვილს,
 დაღეს იღარ, მერე თუნდა
 თქმულად აბული ცბერაჟერ.
 რაჯ არ იმითი ცაო შენასა,
 მაყვეტბ ჭურჭის სიბის,
 თითქოს ქობრზე,
 სწორედ ქობრზე,
 განუწყვეტლად წვიმის!

საქართველო

თბილისელმა მკვლევარმა ლამარა ჭეიშვილიმ საქართველოს ფაუნის შესახებ მნიშვნელოვანი მონაცემები წარმოადგინა. მისი მონაცემები მიხედვით, საქართველოში არსებული ფაუნის შემადგენელი სახეობების რაოდენობა უკიდურესად მცირეა. მისი მონაცემების მიხედვით, საქართველოში არსებული ფაუნის შემადგენელი სახეობების რაოდენობა უკიდურესად მცირეა.

გადაიდა წლები, იხვეწებოდა მსახიობის სახე-
 სრულბლო ტენიკა, ფართოვდებოდა მისი რე-
 პერტუარი: ნინო (ა. ბუკიას „არსენა“), ნინო გე-
 ვეაძე (დ. თორაძის „ჩრდილოეთის პაპარატი“) და
 კვლავ ზ. ფალიაშვილის ოპერა, ამჟერად „ბე-
 სალამი და ეტირა“. მსახიობი იფრის პარტიას ახ-
 სობრებდა, იგი არმად ჩაწდა კომპოზიტორის შემ-
 სიკაღმდეგ ჩანაფერს.

1960 წლიდან ლამარა ჭეიშვილი კი. შეტყინ-
 კის სახეობების ოპერისა და ბალეტის თეატრის სო-
 ლისტია. აქ მან შექმნა რთული სახეობის სახეობა
 მთელი გალერეა: ბატანა, იოლბა (ჩაიკოვსკის
 „ხვედნი ონგინა“ და „იოლბა“), მარგარეტა (გუ-
 ნის „ფულტი“) და ნორინა (ბონიკეტის „ღონ-ბასუ-
 ადელ“), ბატერლია (მუხომინის „ჩიო-ჩიო-სანი“),
 ვიოლბა (ვერდის „ტრაჟიკია“), მარსა (ჩაიკო-
 ვსკის „სილფიდის „ფეისის საცოლ“), ელზა (ვანდერ-
 ბილგის „მანონი (მანსე), „მანონი ლესკო“),
 პალმა (მოდერატის „ჩაიკოს ნუმი ფულტი“) და
 სხვ.

ქართველი მომღერალი წარმატებით მოახერხა ვან-
 ტრატობის რეპერტუარზე ჩვენი ქვეყნის, ასევე ერთ-
 ერთის სახეობის თეატრების სტეჟერბი, იგი ყველ-
 კის ნათელ შეხვედბას იმსახურებს. ლამარა ერთ-
 ირად გამოიხატული და შთაბეჭდილბა რეპერტუარ სა-
 ობერო სტეჟერბში, ასევე ხაიონცერტო უხსურ-

ლებს დროს. ამას წინათ მოსკოვში, სოლო კონ-
 ცერტის გამართვის შემდეგ, ცნობილი მომღერალ-
 მა, სრ. კაპოშის სახელობა არტისტმა ნანტოდელ-
 ნეჩეცკიმ გულში ჩაიკრა ლამარა და სისარული-
 სკან ცრემლმორთულმა უხსნა: დღეს ჩანა ვეს-
 წრები კონცერტებს, მაგრამ ასეთი სიმღერა კარგა
 ხანია არ გამოვიდა.

ლამარა ჭეიშვილი კივის სუვერენი მომღერალი
 ხდებია. იგი იხით მოუღმარობას იქნეს ურანიში,
 რომ, როდესაც 1964 წელს გავიდა „ვეტერნი კე-
 ვა“ მკვლევრებს მინარია კითხვით — თუ ვინ იყო
 სუხონის საუვერენი შესრულბელი კივის თეატ-
 რებში — საობერო რეპერტუარიდან სხის უხრან-
 ლესობით სუხონის საუვერენი სახელ მითინეს
 ჩიო-ჩიო-სანი ლ. ჭეიშვილის შესრულბით.

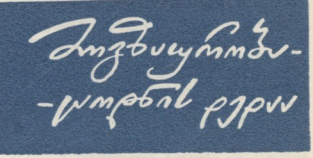
კივის ოპერისა და ბალეტის თეატრის 100
 წლისთავისადმი მიძღვნილ საიუბილეო დღეებში,
 გავიდა „სულტრა ა ვიტაში“ გამოქვეყნებულ თა-
 ვის ვრცელ სტატიაში, სახეობა კაპოშის სახეობის
 არტისტმა მის. გროსომ განცხადბა, რომ მსოფლიო-
 ის რთულბით ვენბედა საობერო თეატრ, იქნენ-
 ბედა ასეთი სოლისტის ულას, როგორც არის
 ლამარა ჭეიშვილი.

უჩრდილოდა ღირსებულად შეუდგის ქართველი
 მომღერლის წვლილი უჩრდილო კულტურის გან-
 ვითარების საქმეში და მას უჩრდილო მის დამახუ-
 რებულად არივის სახეობის სახეობა წილბა მინაქეს
 ლამარა ჭეიშვილი პირველი ქართველი მომღერალი
 ქალია, რომელმაც მომწი რესპუბლიკაში მაღალი
 სახეობა წილბა დამახუზურა.

ყველაზე მეტად მანტერტის ლამარასთვის გა-

მანერალ პარმნი

ჩემს მეგობარს კარლ ჰაინცს ბედმა გაუღმა —
 სამერ უღელზოდ იმგზავრა სახლდარგარეო. ამ-
 ბოზენ განმეორბა — ცოდნის დღედას ეს მოგზა-
 ურობაზედ თქმის. ვილიჟერ, კარლმა, ვინ იცის,
 რამდენ რამ ნახა-მეტი, და ვსტუმრე.
 — კარლ, აბობია, ყველამდ სავსე ხარ შთაბეჭე-
 ლებებით?
 — შთაბეჭელებებით? — გამეორა კარლმა და
 სახეზე სასიყვარულილება აღებებდა, — იმდენი
 არაფერი.
 — რა ნახე, მაგალითად ვარშავაში?
 — შიოცია, გავისხენო... ფახებზე მეტობები,
 არა?
 — არა, კარლ, მანტერტებს ქვეყანა, ხალხი...
 — ახ, ასევე? ვარშავამ იმდენი გამოცურა: შუა
 წელს სულაც არ ყოფილა შუა; გარდა ამისა, 74
 ნომერი ავტობუსი სულ სხვა მინარათულებით და-
 ღის, ვადრე აქ, ჩვენთან.
 — ზუდაპეშტი როგორა იყო?
 — ზუდაპეშტი ერთი წუთით, დაფორმდ! ქუ-

ჩები იქ ისეთივეა, როგორც ჩვენთან, მაგრამ წარ-
 მიიღინე, სულ სხვა სახელები ქვეყანა. გარდა ამისა,
 არის კიდევ ზილები მინარე ზღობებზე, რო-
 გორც ჩვენთან შტრეზეზე.

- ლავრე თუ იყავი?
- საშუაროდ... მაგარა არ ღრის. მოსწავენია.
- საწყობია, მეტი არაფერი. თანაც იქ არაფერს იყდა
 არ შეიძლებია.
- თუ თუ არაფერი მოგვეჩვენა?
- როგორ არა, ერთი ქალაქი იყო... აი, ენის
 წვერზე მაღვას მისი სახელი... მშვენიერი, სახელ-
 განიქმულა... იმ ქალაქში ერთი სახელი ვიშევი.
 ჩემი ოქროს საათი მივეცი ერთ ბოლოში... ვერაფრ-
 ითი ვერ მომიკარია იმ ქალაქის სახელი, ენის წვერ-
 ზე კი მაღვას...

მოგზაურობა დღიდად სასარგებლო მა არის, ბევრ
 ცოდნას სძენს ღამინას, ამდღებებს მის ინტე-
 ლიტეს.

თარგმანი ნანა დოლოძის.

მოდა იაპონიაში გამართულ პირველ საერთაშორისო კონკურსში მონაწილეობის მიღება (1947 წლის აპრილი) რომელსაც უნდა გამოეყენა ჩოჩიო სანის პარტიის საუკეთესო შემსრულებლები ჩვენი ქვეყნიდან წარგზავნილი იყვნენ მარია ბიუნე და ლამარა ჭუონია, რომლებსაც პაქრობა მიუხედავად იმის ცნობილ საზღვარგარეთელ მომღერლებთან როგორებიც არიან ელენ გარტი (საფრანგული) მარია-ლუიზა კარნიო (იტალია), მერლინ ნისკა ა.შ. სასაკი (იაპონია) მოღონარტაჯიჩი იუგოსლავია და სხვ. საბოლოო მომღერლების გამოცვლა ამ რთულ კონკურსზე ტრიუმფით აღიხსნა მათ შესაბამისად პირველი-მეორე ადგილები გაიყვეს

ამჟამად ლამარა ჭუონია კვლავ თბილისის ოპერის თეატრის სოლისტია სახელგანთქანი მომღერალი ბევრ საინტერესოს ვეპირდება ამჟამადს ახალ საოპერო პარტიებს — ჟოზინას (როსინის სევილიელი დელაქიო) და შინის (ტურინის „ბოქმეა“) ახლო მომავალში ამერიკისა და ინგლისის საოპერო თეატრების მიწვევით გაემგზავრება მას სპექტაკლებში მონაწილეობის მისაღებად აგრეთვე იტალიის თეატრ „ლა-სკალაში“ იმღერებს ჩოჩიო-სანის პარტიას

ზაბა ძიგუა

მანონ ლესკო („მანონი“).

ტატანა („ეკვენი ონევინი“).

საჩტაე მარშელი
გუგუხის ბოლში.

სოფელი მხაბი
(თუშეთი).

მან ვარდიშვილი.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

საქართველო

ლერმონტოვის სახლი
მთავრისკენა.

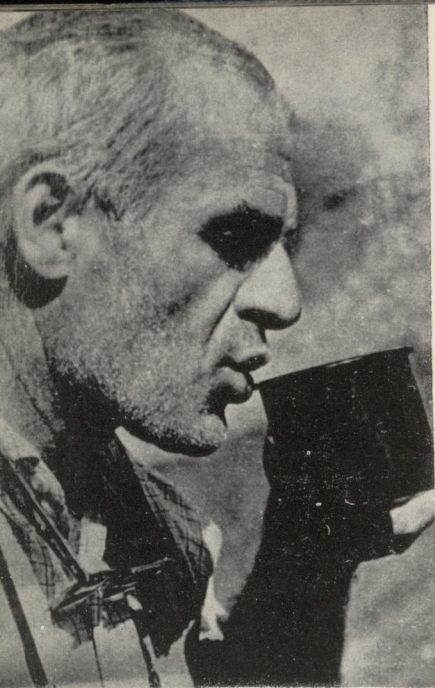
სახლი.

სახლი.

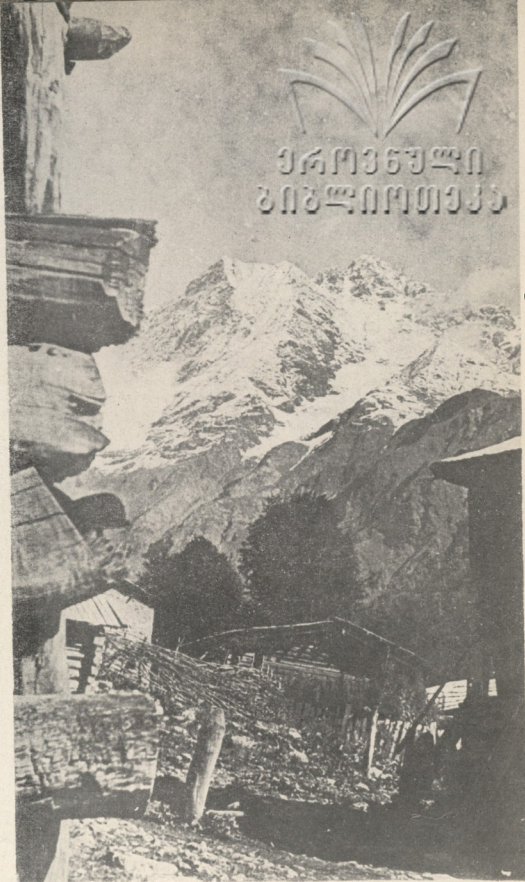

გ. როსტომაშვილი. სსრკავშირის სპორტის
ოსტატი გ. ჭაფარიძე (პორტრეტი). I პრემია
(თბილისი).

ნ. კანკაეა. გუდამაყრის ხეობაში. საქართველოს
ფურნალისტთა კავშირის პრიზი.

დ. სიმონიშვილი
ბოლო სოფელი
I პრემია (თბილისი).

საქართველოს სახელმწიფო

მეორე მხარეს ლეგანა მოგვიტორბოს, რომ პირველ მხატვარ ქალი-მწიფელ იყო რომელიც თავის სარტვის ჩრდილ ეცდებოდა ცარიელ შემო-ბანა აღმართ სურდა სახსოვრად ჰქონიდა ადამიანის სახე. ასე დაიბადა მხატვრული.

... ფერის მორბობა აჩერებს მშვენიერ წამს. მე ვეცდები მას ჩარბოში შეჩერებულს, მივლი სიბნელისა და სისუსით მიმზრის იგი არ წაიშვებოდა, აჩრდილ მივლი სიციცხლეზე შეგარაკებდა აღმართის მინახოვრად და განაღდ სამართლისოდ მკვლელ.

ჩარბობიდან მიმზრის შეჩერებული წამი — აღმართის პორტრეტებს თავ-შეკავებულ, ორნად შეკრია და, ამჟამ დროს, შინაგანად ამჟამ იგი ადგეს; ხედვის დიდ დიანა-ზონან გრძობს, გვირაცის წერის გაბედულ მინერა, სიბ-ნელ და სიღრმე, უღრესად ორიგინალური ხელოვნება და ლოკაციონობა, ბუნე-რივი და ძლიერ შეტეველი კოლორიტი, არაშეაღიანად — მოუღონდელ ფერა-პარზონიული შერწყმის; შუი, ფერა, კომპოზიციონა უკვლად ემსახურება ცენ-ტრალური თემის გამოკვეთას, და კიდევ არასტაბილ, ენოველი ნახეს-თანვე რომ გვირაცის თეზის — პორტრეტის სტრუქტურა მკვირვია, თუ შე-ძლება ასე ოცენებას — ვერანობით სტრუქტურა, რომელიც ფერებით გველმ-ბარება.

... მისი თვლები თითქმის სინაზეს ასხივებენ, სივარული წარმოსაბუ-ლი პარზონი მიაკაცის სახე წარმოადგენს, როგორც ყველაზე საუკეთესო აღ-მართ გრძობიანა გამოხატვა. მისანებში დიდი და რელიეფური, მოშენი-თა გვიან ძლიერ უხდება წრთული ლაქა, რომლისაც ხალათი ამოწერილი. ყვი-თელი ლაქები შეკრებიანი კაცის ხელებზე და სახეზე აღმოჩენებს შინაგან-სამყაროს ემოციონობას, ცილილი დიდი ხაზს უსვამს ნაღვრის ეთილი-ბიბიხის. ეს არის სიციცხლის ორიგინალი გამოკვეთული სახე ქართული-გულგატყისა. ასეთია ნათელი ინაქრობის თვლებით დანახული სასრტაც ბა-ღეშული — აღმართის და მისობით.

შვიდარი ფერადიანი გვიმის სიბიბი ნაღვრის ხასიათიდან მომდინარე-ობს. ყველაზე იგრძნობა მოავარი — სახარბივი აზროვნება. ინაქრობული ერიბედა დეტალურად, მისთვის ასევე არა დასახიბობილი ფერადიბე-ბლობად, ყოველი მისი ტონი დასრულებული მხატვრული ნაწარმობადაა, მილი-ანი და ძლიერი, სრულიყოლი შოაბეჭდვლობის პოტიციები.

შინაგანი დავიბეჭდი უფრადიბეჭდები ნაჭიფებს აღმართის ხასიათს, მის მხატვრულ ასს, სურს სიღრმეს. იხაბება განწყობილობა, ხასიათი — ინიფი-კო-ულური და განმეორებელი. ერთი ასეთი პორტრეტია ფერწერის ქვეშა-რეი შოფერი "შამის პორტრეტი". მოშენიანი-მინარტიციონი გვიმში შესრუ-ლებული, იგი უფრადლბას იხარის რეაქტილიანა მარწიფრული განწყობილი. არცერთი ხედვებით მისანში ან ლაქა, იქნებდა ბილიანი შოაბეჭდვლობა — აღ-მართ ფერობის, აზროვნების, უკან მოიხედა და, აღმართ, თავისი სიციცხლის შემოღობობაზე, მან, დალილია კაცმა, ცხოვრება და იროლი განს გად-ხედა. ჩაფიქრებული თვლები და თხილ-ტუნებში ლაპარაკობენ ამ ფერზე და აძლიერებენ ფერწერულ ეფექტს — განსილია აღმართის სურს; ის აღ-მართის სურსის პორტრეტია — დიდი შინაგანი ცხოვრების ფერებით გამო-ცემა.

სამართლიანდ შენიშნავს ცნობილი ქართველი მხატვარი ფერწარბ ლბი-აშვილი, რომ ინაქრობის პორტრეტისათვის დახასიათობილია "ნაღვრის ში-ნაგანი რიტმის ფიქსირება". ამ მისი ერთი ახალი ნაშრომებია ორნად-სახარბი სიღრმეანა შესრულებული ასე ვარაუდობის პორტრეტები; შავი მო-სასხამის ნაღვრის ხაზგამსული თეთრი, ენოველი, ნოველი ნახები. ის ხაზები შინაგანდ შეკრებიან, ნაღვრის დრამატობაზე, ვარაიბილეს ხელთ დანდერი ბუკია. ქაღალდზე მოხატული თვლები აქვს. ბავთია კუბებზეა მხატვრული დადილილი მსგავსი, რა საოცარი მომუშეობელი შვევია, არალოკური ფერადი აძლიერებს მონერგებლობის გრძობას — ხის სიცი-ცხლის ზოგადი ფერადიბეჭდული ტონი, სიციცხლეიანდ გვირგვინს და თავისი მართლი გრძობილი შვერტი ვარაუდობს, რომ არასრულად დაკვეთილი იგი. არა ერთი და ორი შესანიშნავი პორტრეტი შექმნა შემოქმედმა. ხასიათს და მსუვე ფერები, ცილილილი სისავად, პორტრეტი დატყობა და შინაგანი-სიბიბული ასხიბობებს ნინი კუბებიათ. ნინე გულდაუკაცის, ორბა მოვი-შენი, სურს, ორა აფარბობს პორტრეტებს, სურსებია "ლილი ძალილი"; "შავი პორტრეტი"; "ოცენება" და სხვა.

ინაქრობის მიღღებობის არასოდეს არ აჩინდ გამოიშვენი, შოათვის ტიპი-ურია წარბი, შვილი პოზა, მაგრამ ღრმად დანახული ხასიათი ჩვენს თვალ-წინ საოცრების აზრებს — იგი ვარაუდობს მოქმედების სტრუქტურას და პორტრეტი ციცილებს. იქნება ეს სიციცხლი სავად და მომხატვარი მარ-ბა თხილული თუ გრაციოზული და ჩაფიქრებული მხატვარი (ეტიპოპორტრე-ტი "შავი პორტრეტი"), ომის მწიფარად მსხვერპლი თუ ნაზი ფერია ლინიანდ, მხარბობს და ლამაზი იფორთი დასავსე გერული გულგება (სვერული გულ-გება).

ხი", "გულური ხელადი"; "ნაქიფილი გულური"; სტრუქტურ გიონანს დი-მობილი განთავბილ სახე, ლილი ლიბობისა მამხალელი მზერა, ვარაუდობობა და ეთილიბილიბობის დასავსე ქართველი კომპიბე თუ ნაზი და საოთი დილი-კუბებია — ყველავე, ყველა მავთელი ვერანობით ერთს, შოათვის — სიცი-ცხლის, რამბრეტული და აბაღებულს.

ინაქრობის ტილოებზე ფერები ლაპარაკობენ, მდგრადი, ტირანი. მისი პორტრეტების კოლორიტი განსაუტრებობი ცვიბილავს შავი და მწიფანდ ფერე-ბის შესახებობ. ეს არის ამ ფერია არაქვეულებრივად თამაზი გამოცენება. მხატვარი იფერებს სხვა ფერებსაც — თეთრს, ყვირელს, წითელს, ლურჯს (მავალითა, მოთიფორ-ბილურჯი გამაში შესრულებული მწერალი ქაღალდის თინათის ჩავიხივების ძლიერ სინაზრეობი პორტრეტი). არაშეაღიან კოლო-რიტი გამოჩინება ფერია გამოსი ფერები დასავსეობით და მომხატვრული-ბობი, რაც თითქმის მოსიციცილია მშვენიერ ლბათა სიბრავად და შეტის ციბ-ციბისაგან, რაც ხაზს უსვამს ნაღვრის სინაზრეობს (მაგალი ინაქრობის ქაღალტისა და მასობით ნ. თეთრბის პორტრეტები); გვიან ინაქრობის ძალიერბა წაწევი და ძირითადი მონე მწიფანდ ფერია. ერთი შეხედვით ასე ძლიერ აქციტირებულს ეს ფერი ხელგანას ინტეციცილი ბუნეში, მაგრამ მინეზბად გვეჩვენება, რაცაგან მწიფანდ მისი უზრუნველობის სარბობისაგან, აბაღ ბარ-ლიბის, იმედილი და გავაფხურბის ფერი და გვესხება, როგორც მართალი-გავაფხურბის სიმბოლი.

პორტრეტული ფერწერა ინაქრობის ნაღვრული სტრიათა, მაგრამ ნაყლებ-სინაზრეობა და მნიშვნელობანი როლია მისი პეიზაბები, მისი გრაციოზა პეი-ზაბი ორგანოდლბად ერწყმის მხატვრის მიუღ შემოქმედებას. განსაუტრებულ უფრადლბას იხარის თუშ-ფრავ-ბეჭდვების წარბეცი პეიზაბები. იხარის ხატის გულსია იქნება (ფრავში) თუ შარად ურდული და წაქციველი შოათვის ფიქლის ციბე (ფრავში), ომლისი პაწინა სახლებს შოათის გამოჩინობა მო-ყვილით-მარწიფანი მონე თუ თუშეთის აღმართული კომბია შავი ვერტიკალი-ბობი (გრაციო, ასეთი კომბია) და რბობისთვის ფერადილიან დაწინაბენ, ყველაზე გულგებად ენაი არა — ქართული ფერების სიბრავ და ურდუება.

თბილი, მოქრობილი შუქი ანაზის აბაღ პეიზაბია ურდულობის, ინტე-სორია კოლორიტი დინამიზობის გაცემას ქმნის — ჩვენ გრძობობა, როგორც მობობის ნილი (ყავაბეჭდი სურია). ჩვენს თვარინდ ვარაუდობს გრძობა და ვარია, ხედვები და შვევია, ბარტისათვის არა და ხახული, ამ შეტეველი სამ-ანარის შემქმნელს მოიწონს და უყვარს მსოფლიო ხატვების სიციციცილი-ბობი, უყვარს ქართული ხელები და ფერისმანა. ფერისმანა ინაქრობის აბაღებულს მხატვრული შინაგანის გამოხატული მრავალმხარე სიციციცი-ლი და ყველაზე უმობარეობა — ფერწერული ამოკაცანა ფერწერული ხერ-ხები დაწეუბების დიდი მადლი. ამას ვარა, შეტეველიბობა არ შეინიშნის აღმართის მწიფანდ და შავი ვერტიკალი გამოჩენის ხელებიან ორივე მხატ-ვრის ტილოებზე.

ეთილიბილი უზრავილობით, პასიციური მონემენტრობობა და შინა-განი არტიკლიბობია განსაკვეთული ინაქრობის "სიღრმის სურელი", "ქანდაკების ვარაუდობა", "ესაფერი სურბა", კუბის, მუსკის, პილანდილის და ეტრასის სურები და ყველაზე მნიშვნელოვანი — ყვირისტიონისნ-გებობა პორტრეტული სახეები, რომლებიც უფრადლბას იხარის მხატვრის გრაციოს ფერწერლობისაგან მდგრადობით და ხელებიან ინტეპირბე-ბობა დასავსეობა დიბერ სინაზრეობი პორტრეტული ვარაუდობა.

ფერისა და ხაზის დიდი კულტურა, რბამ ემოციონა და მეტეველი ფერ-წერა და გრაციოზა ესთეტიკური ტემბის უზრეტი წყარის წარმოადგენს. ინაქრობისა ქართული სურს აფარება და მისი სიღრმე ხასიათი ამ სა-თელ სიმღერაშია. რა არის ამ ვარაუდების მიზეზი? რამდენად? ნა-სიციცილი ფერწერა მოავარი, აღმართ, მანეკ რთობა; აღმართისაგან ბარტიცი-ბობა და სურავრული დასავსე სურს, რომელიც უფრადლბას, მის მიხედ-ვით დასახული საწყარო — ფერია მწიფეობი და სურავი საწყარო, რომელიც ყველაზე მოავარი და მნიშვნელოვანია აღმართის ნაღვრული სახეები.

განსაკვეთებული ხელოვნის შემოქმედებითი ზრდა "გულურ-ულ მობარეობა გრადილი ინაქრობის ქვეშაირი შემოქმედებითი წარ-მატებობა", წერია 1960 წელს ცნობილი ქართველი მხატვარი ს. მობელოვი და ამასხედ და — აღმართმა ქმნის, რომ ასევე ვარაუდობს. ასრული ეს უკუ-ხედილი. მის შემდეგ ინაქრობის მრავალი შესანიშნავი ნაწარმობა შექ-მნა. ბილი დროს ინაქრობის მიღღებობა ყველა წერის თემათა სინაზრე; მით ამბობენ თამაქმდრობების მძებრა დიდი, ღრმა ჩაფიქრება, ნათელი უზრავილობა, ფილისოფური განზოგადების ძალა და საწყარის პოტიერ-ობისაგანული ხეცვა.

ლია პაპავაძე

არად, გვევლინება კაცი ხელად.

უცებ ტვლივობაგან გამოჩნდება: დღითა მისხლვებს დასტავა ხელს; ის იყო თავი უნდა მოცლა, მიტებსა ბუნვეთ მისაწრებს, იარად ხელადან გამოხვალვებს.

კაცი მივუყურებ, თავს კვლავ არა-ერთი დაბართობს.

ჩვენს პარტიზანულ შენაერთს იდგილი ვიტაროი მეთაურობდა. დავითის ბაწევს რომ უფრო, ვედრს ვაძლულს წამოხდა, არი პართიზან პარტიზანი ვამოხმბი, ვადივებს სამოქალაქო ტრანსპორტი და ქალაქისკენ გასვლას. ფრხობილად და ზუბად შეიპანენ ქალაქის ქუჩებში.

ვიტაროი თავისი მხლებლები მაშინვე საქმად ცალხილ პირუტყვის ხინჯვ ვაფურია. მაგრამ უბედურება ის იყო, ის ქორწილს უშარავდ თანუფრხობილად ფრხობებს. მაგრამ ვის ჰქონდა ახლა არჩვენის დრო —

ავადმურის ობერაცია ქორწინება თითონ ვაფურია და პალატაში შევიყანა, თან ვველბს უფროსი მუნჯაო ქართლებს სახითა და იერთი იტალიელებს მკვანან და ეცვი არავის აღმერია.

მაგრამ მზად ვაფუთავლისწინებელი არა ამ ჩვენს დავითს, ობერაციოდან მებუთვ დაბებს, ძილში ბოჯვ დაუწევა. ჭრს ერთი ვაფურიადა, ეს რანაირი მუნჯაი, ძილშივე კი დაბართობს.

მაგრამ უფრო უარის ის იყო, რომ მიმინავ კაცი სრულიად უნდა ინახვ ლაპარაკობდა — ეს არ იყო არც ვერხვანული, არც იტალიური, არც იტალიურის რომელიმე დიალექტი. იმავე დროს, მთლი იმ მიდამოებში ცილვდენ, რომ აქ ახლის ქარაველი პარტიზანები იბრჭვიანო, და რა ბეჭი რღერა უნდა და — მისხვდენ, რომ თავიანი საავადმურთში ქართველ პარტიზან ეწეწათ. ცუდად იყო დავითის საქმე. მაგ-

როგორც ტყვეს არამდე გვეწავლით ათეველებიან, და ერთი სიტყვა ჩანართა და ლაღობით მოტივდენ, ხან ვერჩენილს მიუთავაზებდა ხელს მხარვ, ხან თვითონ ჩანართვინ ხელს ხუბრობითა ერთი სიტყვით, ის ძალზე დრეკული წესნაობის მთავარებლებს: პარტიზანებმა ვერხვანულ ტყვეს ვერხვანულ, იტალიელებს ვეველებს და არა...

გამორჩავს: ვერჩენილს ჭარბსკაცი, იმანებს ლეკვე, თურქეთის ბოლოდან იმ მონათ გამოქვეყლყო, რომ პარტიზანებს შეტრიალდა.

— ჩვენი მოკლე თქვენს პირდაპირ დგას, — ერთვად ლეკვეს, თანვე ჩვენი შეპასუხების ვადაცა დაწერა: ლეკვობა ცნობით ვერხვანელთა ჭარბს ვანდავებავ, იმავე, თუ რას პარტიზანებს იმინებს: სხვ და რისთვის ჰქონდა იმ დავითს ობერაციები პარტიზანების წინააღმდეგ საბრძოლველად: შემდეგ ლეკვეს

გიორგი ნასპირძე

დასმობდა იტალიაში

მუხჯი პარტიზანი

იმ ბანებში ჩრდილო იტალიის მთებში ვიყავით. პოლიციის ბანაკებიდან აქ ვაფრუკვანო ქართველი ტყვეები ხელ მალე გამოქვეყნდნენ საქონელში ნაპატივობან და იტალიელ პარტიზანებს შეუერთდნენ. ქართველებმა აქ მალე გაითქვას სახელი.

ქართველ პარტიზანთა შორის მამაკაციონ იბრძოდა ერთი უღმინვენიო თავმდაბალი, წუნარი და გულშეუდარტელი კაცი — დავით ქანტუარიძე.

არავითარი ხინჯვებს, არავითარი საფრთხის დავითი არ ერთდებოდა თანამებრძოლთა შორის იგი ვეპოლდა უფარად.

ერთ დღის დავითს საშინელი ტყვილი უარჯდა, რა შეუდოგარი კაცი ისე მოქცევა ჭრეობითურბა ტყვილია, ფრეხვ ვეღარ დგებოდა, იგარბებოდა, ევრებოდა. შედლის იბოხვდა ვარს შემოვიხვენიო, ზოგადა რა უფრო, ზოგადა რა, მაგრამ ვედადვარი ამოა იყო. თურქებ ხრანა წაწვდნენ მაგარი უღმინვენიო, მაგრამ ექმის ჩვენს არ გავადა და ობერაციავ უფროსი კი შეუტყვილი იყო.

ვიტარი ნასპირძე იმის წლებში იბრძოდა ქართველ პარტიზანთა რიგებში, რომელიც იტალიაში, აღბევის მისიღობითში მოქვედებდა. ამქმად მან დაწერა წიგნი „ქართველ პარტიზანებში იტალიაში“, რომელიც ლიტერატურულად დაიმუშავა გრ. შვიციშვილი. ვეკვეენებში ერთ თავს ამ წიგნიდან.

ვიტარი იმ ვედადვარი აშკარად უფროა ექმის და თან დგება: — ობერაცია საწარვოდ და უშარავდ ენდა ვაფურია, ისე რომ არავინ არ ვარს. იქვეს გასაბრჭვებს უღმინველი მიიღებო. ხოლო თუ არ დგებენ მაგრბის, ან შეუტყვილს ხელსუფლებით ადნობით რს ამავი, ცილვით ვერ ვადგავრბობ... უნდა მოკვადი და მთელს შენს ითასსაც მოუწყვეტო. ტყვენიებს ჭკობა ისევე მშავდილიანად მოზობვდოი.

ვიც ვიტავი რამ გასქრა, აღბთა, მუქარამ, ექმის მაშინვე წამოხდა, ვამოყვანა თავისი მანქანა, ჩახხა პარტიზანები შეე და 80-100 კილომეტრის სისქანიით ვაქვოდა მთებში საკენს.

ახე აზოვიდნენ მთებში, ქორწინება გაიწევა ვაფურეოდ, დადასტურა ხრამ: წაწვდნენ მწევედ ანთების დავანიო, საწარვოდ ჩახხა დავითი მანქანაში და ქალაქის საავადმურთში წავიყვანა.

აიხანა ვიტარობ და ექმმა შეეფურა, მაგრამ ვიტარობ ვეფორია — მე ექმის ისეთი რამ უფობარი, ცუდად ვერცხობ ვახვადვს.

ექმას ვაფრეოდ ვაში ვაფრთხობლებინა:

— შენ მუნჯაო მოვიონ, სიტყვა არ უნდა დამჩა. ის სუბარია იმისათვის, რომ საავადმურთი, სადაც შენ დავაწერ, ხასეს დაქობოა იტალიელი და ვერჩენილს სასიცავებია. იქ თუ სიფევა დაბართ, მონახე მიხვდებინა, რომ შენ ჩვენთან ხარ, შენც მოკლვდენ და შენ დაძლვებენ.

რამ იმ ხანტებში ერთი ლეონინი კაციც ერთი, ის უნდადმოხვედოდა ვაგრე და ქალაქში წაიფ პარტიზანთა მკვლელობა ვედადვარი მოკვლიანა. ისე მოადა მოკვლილებდა და მოყარდა ჩვენთან — ქანტუარიძე სუბარებოა და უფრეოდ.

ჩვენს უნდა დავიფო ქალაქსკენ, საავადმურთის ავტომანქანა მივაყენებთ და ვაფრეოდ ვაფრეასკენ.

ნახვარი სათავი არ ვაფრდა ჩვენს წამოსვლის შემდეგ, რომ საავადმურთის მიმდ ტერიტორიის მიტღერილია დასმებდა რაწმენმა ალფა შეიპარებოდა, თურქი ერთიანად ვადატარებებს საავადმურთი, ვაჩხიკეს ვედა სუბარული, შემეხვდენ ვედა საწარებს ვედა, მაგრამ არს იბოვდენენ.

ვაჩხიკანობილებული პარტიზანი ჩვენს უღე მთებში მივაყვადე.

დავით ქანტუარიძე შევიდობით დაბრუნდა საწარულიში. აქემად ცხოვრობს თავის სოფელ შერო ხანაშიო (ურჭოლის რაიონი).

თანამუსა ჯორი

ერთ დღით, დაწრთიდან და სახმარებლო ობერაციოდ დაბრუნებულს, ჩვენს პარტიზანულ ბანაკში ვისევედნენ. უცებ მიიღან რაღაც მსუბერი შემიგვეხმა. ვაჩხიკებო — პარტიზანები ვაფრეოდ ჩვენს პარტიზანებს ვიდე ვერჩენილს ქარტიკაცი მოხვდებო; მაგრამ უწუნარი ის იყო, რომ მოხვადი არა

ექვთა, მე კომუნისტ ვარ და არ მინდა მიტღერს ვეხმავებოდა. უყვილვდა მას ისიც დაუბტობი, რომ ითანებს ძალზე ვაფრდა ქალაქის შთავებებშია სიტყვებდა, მხარაველი სახითა ჰქონდა, უნებურა იბოვდებდა ადამიანს.

პარტიზანთა შეპასუხების ვაფრეოდ ერთ ლეკვეს კარავდ აქამეს, მოახვენის, მხოლოდ იარად ჩანართივებს. ის კი დაბეჭობებით ოსოლოხებდა — ჩანართები თქვენს შენართში, პარტიზანთა წამოყვანეთო.

ვაჩხიკებო, რომ ასე ერთხალად ნდობა მქვლი იყო. ვინ იყო, რა აწერიო არის მოხვდო, რა უღეებს ვულს — ასე ფრეობდა ბეჭი ჩვენთან.

და რა, ერთხალ, მიხდა მე, რომ პარტიზანებს და ვერჩენილს ხელს ვედადვარი ვაფრეოდ ერთხალთა. ჩვენს საავადმურთს ვედადვარი ვაფრეოდ და იტალიელები ვაჩხიკებო ითანებს წავეებებებშია მათთვის და ისევე ვერჩენილთა ვაფრეოვნან.

იმანებს ის ძალთან ეწეწა. მიხვდა, რომ მინავ კი ვერხვანობით. ჩვენს რა ვეკვანა — ვანა ერთი და ერთი შემოხვევა ვიცილებ, როცა მიტღერილები თავიანი კაცს შემოვავანდენენ ხოლმე.

ასე იყო თუ იგი, ითანებს ისევე ვერჩენილს ვაფრეობენო.

ვერჩენილს ხელს იბოვდენ მიხვენს ხელს და ისევე საავადმურთ ვაფრეოვნან.

იმანებს ჩვენს ჩვენს ვაფრეოდ ვაფრდა. მაგრამ ახლა ხელავდილი არ მისოვდა — ვადა თურქი რი

სტუდენტები

24600 რელი

ცნობილ ქართველ საბჭოთა პოეტს არნი ონელს შეუძლია დღეობის 70 წელი. პოეტმა ვრცელ შემოქმედებითი გზა გაიარა. მჭიდროდ დაკავშირებულია მის ლირიკულ ლექსებში. არნი ონელი ნაყოფიერად შეიშალა საბჭოთა ლიტერატურაშიც.

„ღრმისი“ რედაქცია ულავას პოეტს დაბადების დღის და უსურვეს ახალ შემოქმედებითი წარმატებებს.

ინპვ რიონი

უხსოვარ დროს მაღლა მოაწი შობილი, წინსვლითა და ზიზოქრობით ცნობილი, წუხელ ღამით ტბილად ნაოცნებარი, დაღადისით, თანაც ფიქრით მგზნებარით რაყარუს შესვდა ფარადული სტერიათა.

და როდესაც ველზე გაიჭირათა, უფაროებს ვერცხლის ცვაირა აპურა, მივხვანთა უანებს მამაპაურად, მტაკაურად — რუგებს დღეს და პატარებს.

დასაპაით მოყვრის სახლს ატარებს, თავდაპლბობს მოსდგას იმის ხასიათს, აი ახლაც დადგა... ხელი ახვია და რქაც: — გაშა, ჩემს ღლებსა და ჰიორას!

ტვისიბირებზე სულ პაწია ჩიორაც არა ჩრება მის თვალს შეუჩინვევლი, ვარეშოში მომიბიძგე ტყვეული ზროლის სარკეს ადუნს დარჩის მანდილბებს.

მიღის... მაგანა საუფლს ვერ ითვადღებს, მა, წაწაუდა ვიწრობს საცულდებეიანს, სადღე მხოლოდ არწველს სხებგანა, რათა ნახოს ზვირათა ორბინტრიალი.

დაიგრავინა. თითქოს მეხის გრიალით უკლავზე შედგა, ერთი დებრითი ასხენა, და ქაჩაფზე მის ქაღალდურ გაფრეჩის ფირბუთი ცაც განცვიფრებთი დისკეტრის.

ასე იშვა დიდ გრძნობათა ჩანქრები, დაშვილებდა რომ არ იცის წამითაც, შერე იხვე თავისი გწიო წაფიდა, იხვე თავისი საგალობელს გალობდა.

საკლოვლორე ისევ-ისე გალობდა, შირი სუნთქვა შოვის ნაიჭარია, ამ, სადუარის საით მიუბარია, საზე ეცულევის ცა ნათელი ამაზე,

ან ამ მიწის ფერს და სილამაზე? აქ რომ ქვეცი სათნობებს მღერიათ, კაცის შუბლზე აქ, აი, რა სწერია: — მიწადა ვიყო მარად შენი მშობილი!

უხსოვარ დროს მაღლა მოაწი შობილი, და საყოფარ ვულისხმას მინდობილი, წუხელ ღამით ტბილად ნაოცნებარი, დაღადისით, თანაც ფიქრით მგზნებარით მიღის... მღერის... შედის ჩადღებინა, ცისფერ ჩქერებს ხმარობს ჩანებს სიხებდა, პარაკუნთან დიდ წინაბარებს იუთხანვ და ღუმულით მიადგება ხიდიარის, აქ კი იხვე შეინულებს დინებას... ხიდიართან შესვენება ინება.

რადგან დღეს ასე კარგი დარია

რადგან დღეს ასე კარგი დარია, ასე უხვია შვის სხვიონება, სწორედ ამიტომ, გაჯიხარია, ლღობდეს ჩემი ფიქრი-ოცნება.

მაშ, ვასწი, ვულოი დისი ვაქორღება ხან ჩიხვის, ხანაც არწვიის დადა: ვგერდიოთ არაივან არ წეუოღება? ჩემთვის ბუნების სიმღერაც კმარა.

მოაწი ვარ. ჩემი ჰუბანარო მამობს, ვივლი, ვივლი მა... შეწერავალზე ავალ, და არა მჭერა, რომ საღზე იუთს სიციცლბას და სიკვილიოს დავა.

რადგანაც ისე კარგი დარია, რომ სიუვარულით ცაც იყოცინება, ფიქრის და ოცნებას, გაჯიხარია, დღეს არ მოკლდეს, შვის სხვიონება.

ააგუენა ტემე ფანდურები, მდღეობდეს ქარავას უვალით ღაშქარი, რის წყენინება, რის დამდურება, რაც სიციცლა — სულ მხოლოდ აქ არი!

მუხა, ჩემს სულში გადმობატული, რა ხასოებით მიცქერს, მიღიბის: იქ ნაკადული, აქ ნაკადული... ვის არ მოაბუღებს მათი დიდიინ.

საღამო ნისლო ნაქრალბოს, შუამავალი ცისა და მიწის, რა შოაკოვრე, რა სხვალბის, ვულო რომ ასე სიამით იწვიის.

რადგან დღეს ასე კარგი დარია, ასე უხვია შვის სხვიონება, სწორედ ამიტომ, გაჯიხარია, ლღობდეს ჩემი ფიქრი-ოცნება.

კაიკატვობის საგალობელი

ამა, ამისდა ერთი ოცნება: პატარა სახლი დიდდვი მოაზე, უზალო, როგორც პატარონება, სილოვის მშვენება და სილამაზე.

აქ ვცხობდები. აი, ჩემი შოხნიც — ვმღერია. ვარგეშო ტუევიბი სღმანს, დღითი შვე მიწვეულ საღამოს მთავანის უველაზე არბი, უველაზე უზაღ.

გამთვინბას მემისი ვალობა, რადგან გრძნობელი მისი თანაბარია, როგორც ბუნების დიდი წყალბობა და შორედული ყანობის ზღაპარია.

ეს ბოლბოლბა... მარად ჰეზული დღელი მებოტებე შობილოურ მიწის, ერთი კილოზა ამდღებზელი საგალობელი ჩემი და მისი.

ვლოცავ კაიკატს, ვინც ადილიბებს სათნობებს და შვისიკენ მიღის, და გახაბირობა არის ნაიდავ მებოტების სიციც, მებოტების ხიდიიც.

და ამიტომაც იმის ვესწარო, მასხანდობის რომ შქონდეს უნარი, რომ მხოლოდ, მხოლოდ, მხოლოდ ეს კაცი, ეს კაცი იუთს ჩემი ტემუარია.

იტალიელი ფრანსიზა ქარისკაცი შე- მოხვდა, რომლებიც ჩვენს ტერიტორიას შეგრავდენენ; იმანენსა ისინი დაბოტევა, თავიანთი იარაღით მოი- ვანა და ჩვენს შტაბს ჩაახარა.

რადა ვეფთქმობა — კაცი მეორე- ქერ აბლუოდა ჩვენს მხარეზე. ეხლა კი მიუჩინა შტაბმა მას თავი- სი საქმე — იმანენს ჩაახარეს ქო- რი, რომლითაც მას პროდუქტები

და ტუეა-წამალი მიჰქონდა პარტი- ზანთა მთავარი საწყობიდან საუ- რაული დანაყოფებამდე, რომლებიც მთელ იმ მიდამოებში იყო მიმო- ფარებული.

ამ ქარის სახელად მუსოლინი და- ვარკვით. აქიდებდა იმანენს მუსოლინის ტვირთის, თვითონაც უხე შექდებოდა და განცედა პარტიზანთა პოსტები-

სკენ. სადაც მივიდოდა, იყო ერთი მიზარულიბა და ფრიაბული.

ჩვენს ქართველი ბიჭებს თანა- ნის სახელად ზუსტად ვერ გამო- სჯავდენდნ და ოპანენს ეძახდენ მას.

იმანენა და მისი ქორი — მუსო- ლინი ვაუთავებელი სუბარობის საგ- ნად იყვნენ ქტუდნი. იმანენს ასწავლებს ორიოდ დღერი

ქართული, ამას ვარდა, პარტიზან- ზი მას სწორად ელტა მეტ დღერის ასმეიდენდნ, შეზარაობდებოდა ღმე- კი, შექდებოდა თავის ქორზე და მი- დლოდა სიმღერით კლდიან ბილი- ებზე.

პარტიზანები შორიდენენ იგებ- ნენ მის მთავლობას. იმანენს იმის ბოლომდე ჩვენ- თან იყო.

პუშკინი საქართველოში

რუსეთის გენიალური პოეტი ალექსანდრე პუშკინი მუდამ უღრმესი სიყვარულით იბნენება საქართველოს. ქართული ცხოვრების თემატიკას პუშკინის შემოქმედებაში უღრმესად შეხვედნისა... ადგილი უჭირავს პუშკინის სახელი — ჩვენი ხალხები მისი ძმობისა და მეგობრობის უცვლელი მახვილია.

პუშკინის საქართველოში ჩამოსვლის მთელი ვითარების შესწავლას ჩვენმა მკვლევარებმა არაერთი ნაშრომი მიუძღვნეს; მათ შორის უნდა მოვიხსენიოთ ივ. ნიკოლოზოვის წიგნი „პუშკინი საქართველოში“ (რუსულ ენაზე), რომელიც ამას წინაშე გამოცემული „ლიტერატურა და ხელოვნება“.

საქართველოში თავისი ყოფნის შესახებ პუშკინმა მრავალი ნაშრომი დატოვა — „ჩარხურში“ გაშუქებაში. მაგრამ საქმე ის არის, რომ ამ ნაწარმოებში პოეტს, მკაცრი საცენზურო შეზღუდვების გამო, ბევრი არ დამოუტოვალა აქვს ნათქვამი. პუშკინს პოლიცია ამხელდა დაადევნა, რომ შეეძლოდა არ გაევიდოდა; მის თვალს ადევნებდა არა მარტო პოლიცია, არამედ თითონ ნიკოლოზ პირველიც, რომელმაც წარმოადგინა ცენზორი ყოფილყოფა და აი, პოეტს დაუთხოვდა გამოეგზავნა საქართველოში. ვასაქვია, რომ ყველაფერს, რაც უნდოდა, ვერ დასწავდა.

ჩვენმა მკვლევარებმა, მათ შორის ი. ნიკოლოზოვმა, დიდი შრომა გასწავს, რათა ამ საკითხისათვის რუსეთში მივიღოთ.

მა მინათი მომგზავრებოდა პოეტს საქართველოში პირველ რაგში, მას უნდოდა თავისი თვალთი ენახა

ეს ზღაპრული ხალხების ქვეყანა, ვასწავლობდა მის მამაც ხალხს, მას შენაირნივე შევლდნის, მის ძვირფას კულტურას. პუშკინს აქვე, საქართველოში ეკუთვნის და გარდასახლებული დეკანოზობის, რომელთანაც შეხვედრა საწურადა; პუშკინის გულში მუდამ ჩაუჭირავდა ერთი მგზნებელი სიყვარული თავისუფლებისადმი, და ბუნებრივია, რომ ნეტარება კვლავ შეუძლებელი დეკანოზობა — თავისუფლებისადმი მამაც ქართლსა და ცხვილი, მათთან შეხვედრებზე პოეტს, ვასაგები მიუტყუნებია, ბევრს ვერც ვერცვარს დაწერა. საქართველოში გამოგზავრების წინ პუშკინმა თავი მოუყარა მთელ ლიტერატურას კავსიაზე, კერძოდ საქართველოში, რაც კი წარმდებნებოდა მასში, რათა ნათელი წარმოედგინა მჭირიდან ამ ქვეყნის შესახებ.

ი. ნიკოლოზოვი დაწვრილებით მოვცობისთვის ამ შუადგებაზე, იგი აქვეყნებს მანამდე უცნობს ნაწილებს მასალის შესახებ ნაწილობა და ახლოდებოა მიმოიყრებინა, სადაც ნათელი უნდა შევლავდნის დეტალს ვერცერთი. ახლურადაც აქვს შეფასებული ვერცერთი ფაქტი პუშკინის ნაწილობისა და ა. ბოლსეოვისთან, რომელიც მასში საკმაოდ მადლი მოსცემია.

ჩვენს აქ ვერ შევიტყუნებთ ყველა საკითხს, რომლებიც აძლიერდა ინიკოლოზოვის ნაშრომში. მაგრამ არ შეიძლება არაოდეს სიტყვა არ ვთქვათ ნიკოლოზის იმ თავზე, რომელიც ენაშრომის გეგმაზე აქ შევლავდა არაერთი სანდერესი. ცნობას ვაქვადის.

კავსიების შეფასებაზე ალექსი პეტრეს-ძე ენაშრომის ბოლო წელს

ბის მამაცული, ცალკეული იტორიკობისა „თავისუფლებისთვის“ დახმობისა და „ქართველთა მღვდელთა“ სახელი შეუტყუნეს. აქ, მაგალითად, ერთი საკმაოდ ვრცელი მსჯელობისთვის ვთხოვთ: „ის (ი. ნიკოლოზის) ზოგიერთი მოხსენებების ფილოსოფიური შედეგებისა და უნაირი ხალხის დამოუკიდებლობაზე ხელს მიაწერდა უკიდურესად მდგომარეობის და თითო უფრო გვიანდელი რევოლუციური მოღვაწე“.

ივ. ნიკოლოზოვმა, იტორიკული დოკუმენტების საფუძველზე, თავის ზემოხსენებულ ნათქვამს დაამატა, რომ ენაშრომის „მომხსენებელი“ და „თავისუფლების მომხრე“ ადამიანი — კი არა, არამედ იყო ჩვეულებრივი დეკანოზი და ხალხის ამოყრებელი.

ი. ნიკოლოზოვი თავის წიგნში მოახუხა პუშკინის გზავრებისა. ვ. ვაიხენსკის წერალი: „ტურქეთისადმი, სადაც ნათქვამია, რომ იმ „გზირობის“ გახსენებამ, რასაც ენაშრომი ხსენადის, „ადამიანს სიხსნი ენიება მადლებში და იმს ყულზე უღებდა“ (ი. ნიკოლოზოვი — პუშკინი საქართველოში, გვ. 9).

წიგნი მოყვანილია ენაშრომის შემდეგ მომენტებზე: „ქვა ქვევარ დასტოვია, არაინ არ გაუშვა ცოცხალი ბორბოქმედიოა მოხსენებდა“ (ქ. იმერეთის 1820 წლის აქტის ნაწილია დასაბამი). შემდეგ ენაშრომი კვლავ ახტი მიწერალიც გზავრის: „ისოდელი, სადაც მცხვრებულმა იარაღი ახლეს ბედნი. განადგურებთ ძირვეყვანად“ (ქ. ვი. გვ. 42).

წიგნი მოყვანილია ვენერალის მურავიოვის ნაწილები ენაშრომის მხეცობაზე — შეფასებაზელი თბილისში დაიჭირა თათრების მოლა დაღებების ჩამოკლება სხარბოლაზე. ეს მხეცობა ენაშრომელი თვით იმპერატორს კი არ მოუწინა და სხეტი სავადური გამოუცხადა. ზოლოცნილობა, თუ რაოდენ სიმკაცრით გამოიჭირავა თვითონ ნიკოლოზ პირველი.

ენაშრომის საქციელი რუსეთის მოწინააღმდეგე სხელოების იყვებდა. კავსიების პრეკრეტების მხეცობის გამო პირველად სწა აიხლდა ა. გრიბოედომა (გენერალისადმი მიწერული წერილი). წიგნი „სწრაგება“ უნდა იტორიკობის ენაშრომის „ის არაოდენ“ და ენაშრომის სახელობის კავსი. უნდა ვთქვათ კავსიების თმად ვერც, მაგრამ ტრუთითი ფონს ჯერ ვასაღ, ბოლოს ყველაფერი გაიჭყაა“.

ყოველივე ამის გამო თვითონ პუშკინმა ენაშრომის უნდა „დიდი ჰაიკიანი“ (ჩვენ. გვ. 5).

მთელი ამ ფაქტების საფუძველზე შევლავარმა ვასწავრა დიდგნად თითქმის ენაშრომი დიდ დაკომოვარ და თავისუფლების მიტრფაღელ ადამიანი იყო.

შევლავარ დოკუმენტების საფუძველზე, ენაშრომის იმასაც, რომ 1825 წელს, რუსეთში რამ გახსნიეს, ენაშრომი მას სულად არ დახმობია და არც შესახლებლობა მითეთა ვადამუდა, „მამობილის მახალბედი, როგორც ამას წინდენს აქამდე“.

ივ. ნიკოლოზოვის წიგნი ვასწავრა კომრბოლ ურთადების იტყვენთავები — „პუშკინი და დეკანოზობის კავსიების ფორმირებ“ და „ჩარხურში“ გაშუქებაზე“ შესახებ. მთლიანად ეს წიგნი ხელს შეუწყობს როგორც პუშკინის მოგვარების, ისე იმ დროის ვითარების შესწავლას. ვეტორი ვაწყვდის საუბრადებში მახალბედს რუსეთისა და საქართველოს მიწინააღმდეგე ადამიანების კავსი-ურთობრობაზე, რომელიც მე-19 საუკუნის დასაწყისში დასულ უფრო და უფრო მტკიცდებოდა; ეს იყო ფესვები და საყრდენები რუსული და ქართველი ხალხების იმ ურთველი ძმობისა და მეგობრობის, რომელიც ყველადაც გაიფურჩქნა ჩვენს დროში, დიდი რქტობის სოციალისტური რევოლუციის შემდეგ.

თინა მორგინი

Handwritten signature

ლები უცსკროვდნობით, თითქმის შირადული ქვეყნიდან საქართველოში ჩამოსვლდნის რაღაც ქაოქრული მათითი ჩავდვარათ ქართული მამის სიბორო. ფრანგი ფეხზე დგება, მალა სწევს სახსის და ხმამაღლა იტყვება:

— დღეს ჩემთვის, როგორც მედენისაგონს, ბედნიერი დედა! მე ვასწავნი არამედულობაზე, ცხვილდმყოფელი ძაღის დევიზი... ყველა ეს დღისი წარბილები საქართველოს ერთი მტკარა ყოფიხს და დავენებულა ამ ინსტრუქციის სხედი მარსო. მაგრამ თითოეული ვაქციონისებელი თავისუფლების ხსიათდება... ვაქციონს წოდებუნი დიდი ბერსაქვეთა აქვს აქვენი წოდელი დღისი პირველი კონსერტი იტყნა ჩვენი ბურგენდელისა.

ვიორე ბერძნის მამინა, რომ წოდელი ღვინის

ასირტიმენტის ვაჭარობებისა და მოპოვარბაფიის სხედირო ცოცა ამ რისი ვაჭარობები.

— საქართველოში ოდიტიანი დიდი მოპოვარობით ხარკებლობდა წოდელი ღვინეობი, — ამ მომს გამოჩინდა მეცნიერი, — მაგრამ ბოლო მინუსი ჩვენი რაბოლდ დაიკარა წოდელი ღვინის მიხმარების კულტურა. დღეს სუფარბილი, მღვიენიშობს ამ მალტავანობირებულ ვაჭარობს, ღვინის წარმოების შესახებ წოდელი ღვინეობის მომს. ჩვენი ხალხი ვაჭარობა წოდელი ღვინის სწას, მამო რიყა საქართველოში ყველა პირისა არიების იმისათვის, რომ ვაჭარობს წოდელი ღვინის დიდი ასირტიმენტის და, რაც მთავარია, იგი ხელმისაწვდომი იყავს მომხმარებლისათვის.

— ხაჭვის გამოჭირება მამინა ბერძნის ქართული მეღვინეობის ერთ-ერთი ვადღებულება სწავლ

ვუსურვით, აქაც ეთქვას მას თავისი ვადაწყვები სიტყვა.

— ამ მოცანას შესხელებია ინსტრუქციები, აქ ყოველი ახალი დღეს მათი სახეობის იყვება. მხირად, როცა ვაჭარობს ხანდა ჩამოწყება თბილისს, ტექნოლოგიის განვითარების დასაწყისში ვაჭარობდა ისე მინარს შეუქ. აქ ვერ სიტყვებოდა მისი მტერი დე არა და ვაჭარობდა ბიჭი.

ვიორე ბერძნის დახმავებელი ხსიათი ეწელი შეუსურულა ვუსურვით დიდგნებლობა და ახალი წარმატებანი ვაჭარობელი ქართველი მეღვინის, ღვინეობის მეცნიერისა და პედაგოგის, რომელიც ესოდენ დიდი ამაგი დახდი ჩვენს სახალხო მურარს.

ნიკობას.

თინა მორგინი

ბაქ. სსრ კ. მარტისი
სახ. სახ. რესპუბ.
თბილისი

ქართული ბიუროს განცხადება

ტრასი იური კავლის მიერ ინსტიტუტი დადგენილი იქნება შემოსულობის და წყლის მიწის მფლობელთა მიმართ.

მოსამზადებელი პერიოდის სტუდენტებისათვის საინტერესო აღმოჩნდა, შევეცადე და შევეცადინე ახლა გავჩვენო.

1967 წლის 23 სექტემბერს ახლა მესტის განაგებულ იქნა თვითნებურად, ამ დღეს ო. ჩხეიძის პიესა „თელიანი“ უჩვენეს.

რუსთაველის თეატრის შემდეგ მესტის არ ახლავდა ახლანდელი სტუდენტები. ახალციხეში ჩვენი სხეულში საგანგებო კომისიამ რ. ნათაძის თეატრის მფლობელი და ადგილზე მოხდა სტუდენტების არსებული ნათლობა. იმ დროიდან ისინი უკვე სტუდენტები აღარ იყვნენ. მათ მხარზე დაწესდა თეატრის მთელი სიძლიერე.

თეატრის ეს სასაბურღლო დღე მთელია ბევრს მოაქვს. ჩვენი დანაწილ სტუდენტების მიერ, მთლიანად რეჟისორი დილო აღუშვა წერდა; მუსიკის სახეობაში თეატრის განსა — საქართველოს ცხოვრებაში დიდი პოეტიკა. მთელი გულით ვილაყენ ჩემ მისწავლა კოლექტივს, მაყურებელს, ვისურვებ შემოქმედებით ბედნიერებას, დიდ წარმატებებს ნიჭური პარტიკული ხალხის სტუდენტებისადმი.

მის შემდეგ არც ის დიდი დრო გავიდა, მესტის თეატრის თომბეტი სპექტაკლი დადგო თეატრის ორგანიზაციის მიერ, რომელიც განიხილა მისი ინტერესები და ახალგაზრდობის კეთილდღეობის დახმარების მიზნით სტუდენტებს სთხოვა მათ თეატრის დახმარება. რამდენიმე თეატრის „კომუნისტური პარტიზანი“, დ. ლომთაძის „მზიანი დამ“, მ. ჯაფარიძის „რამაზი“, რ. ა. ავალიანი „რაც გინახავს, ვეგან ხახვს“, ო. ჩხეიძის „თელიანი“, ლ. სანიკოს „მეგობარი“, მ. პერიასის „მეზაღვრული კაცი“ და „სახე ხარ, ჩემო პეტილი“, ა. ჩხეიძის სიმბოლური სიუჟეტის „უცხოური რამდენიმე მათ განხორციელეს მ. პერიასის „ტიტული“ და ოტენიანების „რომიო, ჯულია“ და წყვილი.

თეატრის განვლილ პერიოდში 400-მდე წარმოდგენა უჩვენა. მათი სპექტაკლები ნახა 65 ათასამდე მაყურებელი.

თეატრის თბილისიდან ჩასული მსახივრების შორის ყველაზე ხშირი 32 წლისაა, მათი ახალგაზრდა — 18 წლისა.

ეს სტუდენტები და იზრდები მესტის ახალგაზრდული თეატრის, მრავალფეროვანი სტუდენტების რეპერტუარს. თითოეულ ახალგაზრდა მსახივრს უკვე აქვს თავისი აქტიური პარტიკული, სხვა-დასხვა განიხილა და მხატვრული ხარისხის პიესებზე მუშაობის მონაწილეობა. აქ უკვე სასურველია ქვეყნის მრავალფეროვანი თეატრის შესაძლებლობაში, გამოიყენოს თავისი არსებული ნიჭის სურვილი და მუშაობს მხარეებში.

მესტის თეატრის ახალგაზრდებისათვის მწვერვალები ვერ წინ არის. მათი დაწყობა მომავლის საქმეს, მათგან ამგვარ იმთავით მოხდად თავიანთი მოქალაქეობითი მოვალეობა, რაც უკვე გააკეთეს.

ახალგაზრდობა პრაქტიკულ დიანახს, როგორც ყოველი თეატრული ხელოვნების მიზანია: აღიაროს მათთვის სიხარული. მრავალწლიანი მოსწავლე სტუდენტები სხვა მნიშვნელობას იძენენ, როცა სურვილით თავი გამოიყენებენ.

მესტის თეატრის ახალგაზრდების სტუდენტული კოლექტივი და თეატრული ხელოვნების მიზანია: აღიაროს მათთვის სიხარული. მრავალწლიანი მოსწავლე სტუდენტები სხვა მნიშვნელობას იძენენ, როცა სურვილით თავი გამოიყენებენ.

მესტის თეატრის ახალგაზრდების სტუდენტული კოლექტივი და თეატრული ხელოვნების მიზანია: აღიაროს მათთვის სიხარული. მრავალწლიანი მოსწავლე სტუდენტები სხვა მნიშვნელობას იძენენ, როცა სურვილით თავი გამოიყენებენ.

მესტის თეატრის ახალგაზრდების სტუდენტული კოლექტივი და თეატრული ხელოვნების მიზანია: აღიაროს მათთვის სიხარული. მრავალწლიანი მოსწავლე სტუდენტები სხვა მნიშვნელობას იძენენ, როცა სურვილით თავი გამოიყენებენ.

აქ თითქმის ყველა კომპანიის მიზანია. თეატრის მთავარი რეჟისორი ნამდვილი ენთუზიასტი. მან იცის ახალგაზრდების გაერთიანება ერთი მიზანით. იგი მათთვის არააფერად არის ხარკის, ვიდრე უშუალო რეპერტუარზე. მათი თეატრი მალე დაეცემა, დამოუკიდებელი, თუ კოლექტივი ერთი სწრაფი არ სწრაფებს, ერთი ცხოვრებით არ ცხოვრობს.

თეატრის გადაგება ემბრეტის ახალი ძალები. მათ შეუძლია ახალგაზრდა რეჟისორი და მსახივრები, მალე მიიხვეწონ სავსებით ერთი მიზანით და მას.

მრავალი თვისების გამო თანდათან მტერი მნიშვნელობა ეძლევა მესტის თეატრს. არც ისაა შემთხვევითი, რომ მისი თეატრის მიხედვით მთლიანად მსახივრები თეატრული სტუდენტები ასე სწრაფად ჩაიხილეს ხელს ახალციხის. მათ უკუჩვენებდა ახალგაზრდების მართალი და უპრეტენზიო შემოქმედება, მათი თავდადება, რომელიც ასე სწრაფი ყოველი თეატრისათვის!

***

გასულ წელს თეატრის პირველი გავიდა საგანგებო. იგი ეწევა სამეცნიერო. წელს კი ისინი თბილისში ჩამოვიდნენ.

მესტის თეატრის დიდ მზრუნველობას უწევს ახალციხის პარტიკული ხელმძღვანელობა. თეატრის აღნიშნული მიხედვით მსახივრები სხვა-დასხვადას, მხოლოდ ასე ვიხსენებებოდა, შეუძლებელია მისი თეატრის სიმბოლური, გაუმართაობა და გაახლისის მსახივრები.

***

ახალი თეატრის შილის „აქალებს“ დამენ. პირველი რეპერტუარები ვერ კიდევ ჩამოვიდნენ თვის წინა დროს. მერე გადაგება სხვა სპექტაკლებზე მოაზრდეს და ასე შეიძლება სურვილი ბოლოში მიიღოს პიესა. მესტის თეატრის მსახივრებით ახალგაზრდა იური შილის „აქალებს“ რომ დაწერა. მის მზრუნველ სტუდენტებს, ახალგაზრდული თეატრული აღმშენებელი უნდა.

„აქალებს“ დიდ ტრაგედია იქნება ქართული სურათი და გასაბნელება მესტის თეატრის ახალგაზრდების მოვალეობა. მათ ა. განაგებენ მესტის, რომელიც ხელოვნების რჩევა-არჩევანია მოქმედობა.

ისინი საუბრობენ თეატრზე, მხოლოდ სპექტაკლებს არ მართებენ, არამედ ისინი დასრულებული, მესტის მსახივრები დადგენილი.

გასასაღის და ჯერჯერობით მსახივრების ენთუზიანობა ერთი ლამაზი დედალი ახალგაზრდა მტერი თეატრის ისტორიაში.

მესტის არ უშვას წყვილმწიფის შემოხვევა. იგი მათგან სტუდენტთა მომზადების მიზანია. მათი მიზანი უნდა იყოს, მაგრამ იქნება ძირითადი. ამ ძირითადი მიზანის შილის იქნება ქართული სურათის გამოჩენა მსახივრების ნამდვირად; საქართველოს დროდროს მათი ჩადენილი ხელს მესტის თეატრში და თავიანთი რჩევით მის შემოქმედებაში მონაწილეობით ამდგომდენს თუ შემოქმედებაში.

და ეს ხომ მათი წინადადება მოვალეობა!

სასილი ბიანაძე

ამ სამოქალაქო წლის წინათ ალ. ფრანკო წერდა: „დღევანდელი მესტის ევროპის იტალიის, ამერიკის და ნატოს წარსულია. დანაწილ მშვენიერი და სიცოცხლოვანი სავსე მხარე მუდამ ერთიანს საქართველოსი“.

შორეულ წარსულში ეს იქ „მრავალი იყო ვენახი, ზაღი და სავარდენი“.

გავიდა წლები და ისევ აყვავდა მესტის მხარე. ვენახი კვლავ ვაშლი, ზაღი, წამოიძარა და სასაბურღლო. იმერტი მისაბურღლო. წარსული ღრმად მოხუცდა მოგონების შემოღობა მხოლოდ: „წინა მტერი რომ ეძლეოდა, კაცს თხევდასავე სიროში მტერი, მტერს გამოხედა უხედავად ღრმად. ურეულა ისე იტალია მის ცოცხლებს, რაგორც კიო წინაა, იმ ურეულად ღრმად ქონისტიან რაგორც მხოლოდ კლდის და ღრმად ურეულად. სილის მობრუნება, თორემ შარავის პირის როგორ განდევნა მინა ვაჩინა“.

სა საიური კონტრასტია ამ მოგონებასა და დღევანდლობას შორის!

მგაჩნდა მესტის ჰენია და დიდი წარსული — ვაჩინა მისი ასისი თამარი და შიოთა.

და იმ დაღვანებული მესტის მშენებლის, რომელიც ასე ამაყობენ თავიანთი დიდი კლდითა წარსულით, კარგი მთავარი უნდა.

განსაზღვრე ამ მდლიანი მთავარი ყველაფერს შეეხები, ცხელია, შეგვი თეატრისა.

***

ჩემს წინ მავიდავ და დღეს ნაწილი დემკრატის მიერ სახელმწიფო შედგენილი აღიბინა. ეს ახალი თეატრის პატარა მტერი. რეჟისორის თითქმის ყველაფერი შემოიხვევა, რაც კი მესტის ახალი თეატრის დახმარებას არის დაეხმარება.

პირველი დღეებში ახალი საქართველოს სიკვდილის სამხედროს დაეხმარება, ახალი სურვილი თეატრის განსაზღვრა დაეხმარება, მესტისთვის ჩაიხილა მ. პერიასის, ნ. მამუკაძის, მ. ჯაფარიძის, ლ. თელიანი, ა. ბაქრაძის, ვ. გოგიტი, ვ. პატიანი, ო. რეზიაშვილი, ნ. სულუაშვილი, მ. ნიკოლაშვილი, ა. ვაჩიანი, ნ. ვაჩიანი, ა. რეზიაშვილი, მ. აბაშიძე, მ. შარიაშვილი, ო. ურუაშვილი, მ. თელიანი, რ. ლორთქიფანი, ვ. ხვიციანი, ურუაშვილი ჩაიხილეს თეატრის დირექტორი მ. მამუკაძის მიერ, მათგან იტალიისა და დემკრატის, მათი შედეგად რეჟისორი და ცისარქველი.

1967 წლის 21 აპრილს ყველაზე უკვე ახალი ციხე იყვნენ. თეატრული ინსტიტუტის შედგენილი (ა. მიქელაძე, ნ. ვაჩიანი) საბოლოო სპექტაკლის დასაწყისში გაყვენი სტუდენტები.

„ახალი თეატრის მსახივრების გამოჩენა ხეივანი შეგონება. სტუდენტები უკვე იტალიის, რომ ირავი დიდი მოუღვა მითხდა მათ ცხოვრებაში: რაც კიდევ უკეთესი სტუდენტები ახალი თეატრის შემოქმედებელი სტუდენტები უნდა იტალიის სტუდენტების უნდა იტალიის წლები. დღეს მათი კაცობრიობა, მათი იტალიის გაცილებით დიდი მარტი პრიფესორი ინტერესები არ ემართა, როცა საკმეუბე მათ ახალი თეატრის შექმნას“.

მოილოწუნდა დიდი თეატრული მოვლენების შეუძლებელი ამინდები.

დაწიურ რეპერტუარები: მ. კაკაბაძის „კომუნისტური პარტიზანი“ და ა. ნათაძის „სიმბოლური სიუჟეტი“ (ს. ლომთაძის მონაწილეობის მიხედვით) აირჩიეს სახელმწიფო სპექტაკლებად. მოვიანებით რეპერტივარული რეპერტუარის მონაწილეობით.

1969 წ.
N 27

„საქართველო“ ჟურნალი

1969 წ. N 27
საბჭოთა კავშირი

8. მამაცაშვილის წიგნი „ლიტელაქუნაინის“ საბრძოლო წყაროები“, ქართულ-საბრძოლო ლიტერატურული ურთიერთობის ერთ-ერთ ძირითად საკითხს ეხება. ავტორს „ლიტელაქუნაინის“ ქართული ვერსიის წყაროს ძიების თვალსაზრისით სხვადასხვა ავტორის თხზულება შეუხვედრია. ნათქვამი ეტყა არა მარტო კლასიკების — ნინოშის, ხოსროს დედისა და ქაიხის ვერსიებს, არამედ მათ მიმავალთა ნაწარმოებებსაც.

„ლიტელაქუნაინის“ ქართული ვერსიის წყაროს ძიებისათვის ასევე ფართო კვლევებითი მუშაობა აღედგინა ჩატარებულა. 8. მამაცაშვილს შესწავლილი და ქართულ ვერსიასთან შედარებული აქვს 15 აღმოსავლური თხზულება. ამ დროს და შრომატევადი ძიების შედეგად თიბურთაისის წყაროების კვლევის თვალსაზრისით დღეს უფრო მეტა ვიპოვებ, ვიდრე იმდენი ვიცოდით. მაგრამ მარტო ამით არ ამოიწურება საიტყულო წიგნის დარჩენილი.

წიგნში ძალიან ხაზგასმული დასვენება წარმოადგენს თიბურთაის პირველის მხატვრული ნაწილს. ავტორს ამ თვალსაზრისით განსვლილი აქვს არა მხოლოდ „ლიტელაქუნაინის“, არამედ თიბურთაის ყველა თხზულებას; ისინი მას რუსთაველის მიტოვებული მხატვრული გამოხატულობით ხერხებთან შედარების სათუველზე აქვს შესწავლილი.

8. მამაცაშვილი კარგად აქვს გაგებულა და ამ ორ პოეტთან ერთმანეთს შედარებული დადებითი, კონკრეტული, სინონიმური და ანთორიტული მარადიულები, შედარება-შეგარებები, ლიტერატურული და რითმული, ამ შედარების საფუძველზე მას უძველესი წერილი დასვენება მიიღია: რუსთაველის მიღებული მხატვრული სახეების გაღვივნი თიბურთაის ანალოგიური ტიპის სახეებს ქმნის (გვ. 187). რომ იგი მიიჩნევდა „ქართული კლასიკური მხატვრული მხატვრობის რუსული ტრიალებს“ (გვ. 188) და არა საბრძოლოებს.

შეკვთვარის სათანადო გულსუერთი განსვლილი აქვს თიბურთაის ლექსებს. მისი პრიტი, რასაც არ შეიძლება ანგარიში არ გუყვინ, თიბურთაის თხზულებებში არსებული აღმოსავლური სიტყვები, მცირე გამოწვევების გარდა, დამოუკიდებელი როგორც ქართული კლასიკური ხანის მხატვრობის (ხეობრიულის და სიტყვა-კამბოლის), ასევე გვიანდელი ხანის ლიტერატურული ნაწარმოებებში (გვ. 181).

უნდა აღინშინოს, რომ 8. მამაცაშვილის ძალიან საყურადღებო შესწავრების შედეგს გ. ჭაქვიანი მიერ მოცემული ზოგიერთი სიტყვის განმარტებები, ასე, მაგალითად, „ლიტელაქუნაინის“ ვახვდება სიტყვა ულანაძე: ქალბნა ზური, ფერი და ვეფხისა — უ ღ მ ა ს უქიან (1982 წ.).

გ. ჭაქვიანი უ ღ მ ა ნ ვანარტებულ აქვს, როგორც „ზღაპრული პორტოკალი, ემპირი, პინა“, 8. მამაცაშვილის მართებულ ახსნით კი აქ ვახვებს საბრძოლო-არაბული სიტყვის უ ღ მ ა ნ მარადილობით რიტების ფორმა — უ ღ მ ა ნ, რაც ვეფხის ნინოშს.

ახვე წრიად აქვს წიგნის ავტორს ახსნული სიტყვები ბ ა მ ა მ (ლხინა, გ. ჭაქვიანი — სანათი), ბ ა ღ (ღვაცი, მეძვი, გ. ჭაქვიანი — კუ) და სხვა მისიანანი, მაგრამ არის შეშინებებები, როცა 8. მამაცაშვილის მიერ წარმოდგენილი მათი თუ იმ სიტყვის განმარტებაც არაა დამაწერებელი. ასე, მაგალითად, „იოსებზოლისაინის“ ვითხვლილობა: „ხალხში უფროსის უბრძანა ვაგება ბ ა მ ა მ კარის“ (82 გ.).

8. მამაცაშვილის განმარტებით აქ ვახვებს სიტყვა ო რ გ, რაც სამოთხეს, სვამოთხის ხალს ნინოშს. მცდარი ვაგება. მოქმედება ხდება არა სამოთხეს, არამედ შეფის რასალში, ზოლისინისთვის გამოყოფილ ოთახში — მარაში, რომლის კარის ვაგებას ხალხში უფროსს მეფე უბრძანებს (მან აქმინა იხნა ორსების ხომრად ნახვის შედეგად ფორიალი ზოლისინის სამკურნალო). მასხადამე, აქ ღლასარია არა ირგმ-ხომოთხის, არამედ ბ ა რ ა მ ა მ (ქალბნისთვის ვაგუთხვნილი ხალსის ნაწილის) კარის ვაგებაზე (ნათესაობითი არის: ბ. ვაგარალი, როგორც სიტყვაში „მარაქიან“, ქართ. არაქიან) და სხვ.

წიგნის ავტორი ერთგვარ გულსუერთობით თხოვლობს, თუ რასალ არის, რომ დღეს. აღ. ვახვარის კვლევაზე და მის დასვენებს „იოსებზოლისაინის“ ანონიმური ვერსიის შესახებ შეკვლევაში იწონენებ, ხოლო გეზის კი აკრიტიკებენ, იმ შემთხვევაში, როცა გევის კვლევის გზა, მეფილი და დასვენების ერთი და იგივეა. (გვ. 119).

საქმის არის, რომ „იოსებზოლისაინის“ ანონიმური ვერსია და თიბურთაის „ლიტელაქუნაინის“ სულ სხვადასხვა ნაწარმოებებს ეხლავთ. ახვე დროს, როგორც ეს ანთორიტული ყოველი აღნიშნული მეცნიერებში (კ. კვეციანი, აღ. ბარამიძე, გ. ჭაქვიანი და სხვ) თიბურთაის „ლიტელაქუნაინის“ წყაროებზე „საბრძოლო წიგნებს“ (და არა წიგნს) ახსვლებს, გარემოება, რასაც ადვილი არა აქვს ახსნა. ავტორის „იოსებზოლისაინის“ და, ცხადია, უნდა თითხვარში წყაროთა კვლევის ერთნაირი გზა, შეუიღებო, მით უმეტეს დასვენების, ძნელად ვახვარადგებელი ჩანს.

ხანდახან ვაგუებარია, თუ წიგნის ავტორი რითხვის ვაგებარია და ბარამიძის (სულთან ზუგინი ბაყრაის სახითში) ან დ. კობიძის (შეს ხალსის შესახებ). ახვე შეინშნავთ იმასაც, რომ აღ. ბარამიძის აღნიშნული საკითხის შესახებ შეკვლევის არა „ნარკვევების“ მე-8 წიგნში, როგორც ამას მცდარად მიუთითებს მამაცაშვილი (გვ. 16), არამედ მე-4-ში (გვ. 98).

საბრძოლო ლიტერატურის მცოდნეს კარგად უნდა მოუხებინებოდეს, რომ „ნინოშის“ მათ თუ იმ პოეტს შეუძლია შეიშნას არა მხოლოდ მისი თანამედროვე პოეტის თხზულებებზე, როგორც ეს წიგნის ავტორს გევიან (გვ. 12), არამედ წარუდგინებში შექმნილი ნაწარმოებზედაც. ასეთი მცდარი აჩვენებინებელი მტრული თიბურთაის მიერ მოხებინებულ „ლიტელაქუნაინის“ ერთ-ერთი ავტორის ხალხელი (შეს ხალდი) უკუვაგებოლი და ბედნარებინებო.

არსებულ ვარიანტიდან არ ავირჩიოთ ის „ლიტელაქუნაინის“ ტერმინი (და არა წყაროს) დასადგინებლად: „ლიტელაქუნაინის“ ამხავს შეს ხალსის დასვენებლობა.

იმასაც შეინშნავთ, რომ ახალგაზრდა მკვლევარის მხავი არაერთი არ არის გამოარადებული და მისწინის თიბურთაის (და არა წყაროს) ხევის დიდი მასწავლებლის კ. კვეცილის წინადადებებს მოყვანის და უკვედავარი მკვლელობის გარეშე შეიკითხვის ნინოშის ჩანს (გვ. 181); ასეთ ვითარებაში საბირი იწინებოდა ფიტხობივითი მასხვების მიწვევებით, თუ ავტორს ასეთი მიოქვება, უარყოფა კ. კვეცილის მისწავრებისა და არა მხოლოდ კითხვის ნინოშის დასმით ზოგ მათხვებში სავალსეა საკითხის თანამეფე ეტყვის ადგინა, რაც ადვილ საქმედ ჩანს.

წიგნის ავტორს ბოლოდინ არა ავირჩიებულა, რომ თიბურთაის ერთ წყაროს იმეგარა, მას თარგმნის; მანის საკითხავა, რამოდ უნდა ავტორის მის წიგნს თიბურთაის პირველს „ლიტელაქუნაინის“ ნაწილს წყაროებზე? იგი მათ ნარკვევით გარტებულა მის ერთნაირადგებება.

„წყაროს დადგენა ვერ არ ხერხებებარია“ (გვ. 119), ამისთვის ავტორს: მანის რა უღუდება ვეფხის ვახვებადობა: „სიბუტი ყველა დღესობით თიბურთაის უნდა ადგი სასრულყო წყაროდ და მასში ამ მხრივ ირთინაღვლი არაფერია“ (გვ. 11).

ავტორს, ერთი მხრივ, როგორც შეგობ აღნიშნა, იმას ატყულებს, რომ თიბურთაის თხზულების დასვენების მიზანად ვაგებოდა ქართული პოეტური მხატვრობის ხერხებით და საშუალებებით სარგებლობის, ხოლო მეორე მხრივ, კი ვაგარწმუნებს „მასში ირთინაღვლი არაფერია“. შე კარგად იმეგარა, რომ „ირთინაღვლი“ ავტორის სიუდეობის იმეგარტებს გულსხვობის, მაგრამ არ შეიძლება დაიფიქროს, რომ მისწავრული მხატვრობის ვახვებას ხერხების დასვენების დასვენების ბუნება და ხასიათი წარმოადგენს მოავარ სასუველებს თხოვლობის ირთინაღვლის დასადგინად, მისი ერთგვლი უხვყოფილობის შესახვინობა და არა სიუდეობის იმეგარტების უხვყოფილობა.

მანც როგორია წიგნის ავტორის წყაროდგენა ერთი ვეფხი აღმოუჩინებო თიბურთაის წყაროს „იოსებზოლისაინის“ ამხობს ავტორი — თარგმნის ისეთ საბრძოლო ვერსიას, რომელიც ძალზე ახლოს დგას პოეტის პოეტისთან. ეს ვერსია თუ პოეტის წყაროა, მანის იგი უნდა ვეფხით თიბურთაის ხანის ლიტერატურაში მაგრამ თუ იგი პოეტის პოეტის შეუფედგორიფდობა რედაქციანა — სიუდეობით ეთიკაში“ (გვ. 119-120).

თუ წარმოადგენილი სჯ-ხანის ვაგარადგებობა, იგი უფრო მარტივობის მავს, ვიდრე გეგმარობ მცენებრულ შეკვლეობას.

ამ შეინშნავთ პოეტებზედაც. 8. მამაცაშვილის თხზულება თიბურთაის პირველის შემოქმედების შესწავლილი დადებინებულ პირი სავარძის დასმისთვის ვაგებოდა.

დასმით ომინამ

ვინ იქნება უპერბოი კავშირი?

გვ. ბერიძე

ლითს აქვთ. მათ შეიძლება კონკრეტული გაუმართა იფანაქვიას დაწმენკის ფარშიმადღებლებმა.

რაც შეეხება ნინას, მის შესახებ შეიძლება ვთქვათ: თუკი იგი არ მუყვეტს ვაფა შეიკრებულს იტენდენტ მინარელობას (ეს სომ პირადობი ბრწყინვალე სკოლა), დღესას, ძალიან დღესას შეინარეუნებს ჩემბიონიბას!

ყველაზე სანერტესო მინც ის იყო, თუ რას იტვოდა თვით ნ. გაფორიდაშვილი:

— ის ამბავი, რომ კუშნირი ირჯერ გახდა მსოფლიოს ჩემბიონობის პრეტენდენტი, უდავოდ მეტყველებს მის ნინას და ძალზე მოსკოველი მოჭადრაცი დღესას და შეუპოვრად მოეხება ამ ასპარეზობისთვის; ჩემი მტკიანეობა იყო იმან ვართოდა, რომ უქანსეულ მომენტში მატრი გამოერთყვეული ხნო ვაგილი. მიიღონმა უფრო მეტად მომქანა, ვიდრე თვით მატრი.

მსოფლიოს ჩემბიონობის ახალი პრეტენდენტის გამოვლენის ხანგრძლივი ციკლი უკვე დაიწყო. აბიტო მე მნიშვნელოვან გეოგრაფიკულ მსოფლიოს უძლიერეს მიკანდებებს. დაეფიქრო ცხატოვლებთან: გამოჩნდნო იფანაქვიას ისტატები მიღწეულ ლახაგვირ-მარტოხინს; ამათი სწრაფი მონაწილეობის შეიკრებუბები, მაგრამ იგი, თუ შეიძლება ასე ითქვას, ვადადე თვისი ხეობის. 1961 წელს პრეტენდენტთა შეიკრებუბაში კინაჩაკ-ბანიში ლახაგვირის ჩინებულე თამაშობდა და შერეულ მასთან მოეგება გამოსხნა გზა პირველ ადგილსაყენ. 1964 წელს სომხეთში ლახაგვირს კვლავ პირველ ადგილსაყენს იბრინდა, 1967 წელს სომხეთში წაიღო გახდა, ამი მიღწევის თამაში ვაუფერულე. მას ახლავ შეუძლია წარბეჭდვის წარმატობის ტრეპში ვიდრე მიღწეული პარტია, მაგრამ დიდ სტატორიის წარმატების, კინაძა ვიდრე მიღწეული, რაც შეეხება ვაგირ გამოჩნდნო იფანაქვიას ისტატ ვერცა ვიდრე სტატორის, იგი ზრტობილად უკვე ჩამოსული ჰქონდა.

რატოა კიდევ ერთი ცნობილი ცხატოვლი მოჭადრაცი, რუმინეთის ჩემბიონი ალექსანდრე ნიკოლე. მას არც გამოვლილება აცოდა და არც ნინა, ჩინებულე თამაშობდა მიმამხლებელი თვორთვად, მაგრამ ხანგრძლივ სტორი დეპრესიას განიცდიდა. სუჭე მასი, სამი რთოკულს მომღწეოდნო დაღობა დღესას. ამბიტო რეპორტი (უნდა ვიფიქროთ, დროებით) ჩამოსული ჰქონდა.

ვადავლენ სპ. იოანე მოჭადრაცი. შეიძლება მომავალ ასპარეზობაში კვლავ კუშნირმა, უკვე მესამედ, გაიმარჯვოს? ეს შესაძლებლობა არ არის გამოირტყელი. ის იყო უნდა ითქვას, რომ შეიძლება ბრძოლაში კუშნირს დიდი შეეძლება მიეგებება. ზოგი გამოჩნდნო მიღწევაზე, აოლმბინდნო მიმავალ გზას საყვარელი ჩემბიონობის ხანგრძლივნილად დაიწყო (ლარის კოლმერტი, ვლენე რეპორტი). ნახალი კონკლოვანი, შარანდელი ჩემბიონობის სამი პირველი პერიოზირი (ნანა ალექსანდრია, ალა ჩაიკოსკია, მია რანული) მათ თინაღნი შეეერთობდა, რომელიც, სხვათა შორის, თბილისში იყუებდა 8 ოქტომბერს. ტიტანა ზატულოსკია და ვლენეის კოხლოსკია კი, როგორც პრეტენდენტთა უქანსეულე ასპარეზობის პრიზიორები, დაეშუს პირდაპირ საზიანთრობის ტერმინში. კუშნირი თ თავი-უთვლიდა ყველა ამ შესაქრებულე პატივებისა. იგი ბრძოლაში პირდაპირ 4 პრეტენდენტის მატრიებთან ჩაებმეხა; ის თამა შეიძ. ეს ვაჭრებობა თბლ სხვა კუშნირის მდებარეობას სხვა მეტყველობის შერტობით.

მე ყოველთვის მაშალი აზრის ვივაიე ტიტანა ზატულოსკიას შემოჭრებულე. იგი შეიძლება მოჭადრაცი, კარგად დაემუქვებოდნო სადებოტიო რეპერტუარი და ჩინებულე ტექნიკით, მაგრამ მაშალი ისტატის ნერეობი დღესას, რაც განსაკუთრებით თავს იჩინს ხოლმე უქანსეული დაშაბლობის დროს — პრეტენდენტთა ტურნირებში. ასე მოხდა სომხეთში, სამი წლის შემდეგ იგივე განმარტად სომხეთშიც.

ახლავლენი საჭიოთა მოჭადრაციების უღვაი დღებობი ნანა ალექსანდრია. იგი უდავო ირჯერ უნდა ისრა კავშირის ჩემბიონი, რაც უკვე რამდენ მეტყველებს. ნანამ ბევრი უნდა იმეუზნა, რაში მისი მოჭადრების ხრდა და შეიკრებულს, როგორც ეს მოუვიდა უღვაილ ნიჭერ მოსკოველი ისტატ ვიდრე რუმბოსკი, თმეცა მანს უქანსეული მიღწეუბი იმზე მთავიობითეს, რომ იგი სწორ გახდა მას.

მამ ასე, მსოფლიოს სამგზის ჩემბიონი ნანა გაფორიდაშვილი მასთან შეეკვდის მივაალრიცხვან მსურებოვან წამ რაგორ პრეტენდენტის ასახელებას: კუშნირს, ზატულოსკიასა და ალექსანდრიას. ამასთან დაეკუთრებობი ჩემბიონის კიდევ ერთი ვეკიობით.

- ვინ იქნება მთავან თვევინის ყველაზე უფრო სახვათიო?
- ის, ვინც ჩემთან თამაშის უღწეობას მოიპოვებს.

3030 ზამბარაძე
მოსკოვი-თბილისი

უქანსეულე ათი წლის მანძილად არც ერთი შეიკრებუბა ქალთა შორის მატრები მსოფლიოს პირეზობაზე, საერთაშორისო ოლიმპიადებზე, საყვეთრო ჩემბიონატებზე, სიდაე წინა ვაჭრებდავდის არც ვაჭრებობის (ერთაშორისო გამრეზობის იფი ბელარუსის ასპარეზობა 1967 წელს, სადაც მსოფლიოს ჩემბიონი მსხვედრითი ქული ჩამირჩა ტ. ზატულოსკიამ).

როდესაც 1965 წელს ნ. გაფორიდაშვილმა რიგაში გზიან ჩამოსიკოდა ა. კუშნირი, ბევრმა მიმოხილვულმა მიიჩნია, რომ მოსკოველი ისტატი კვლავ არასდღეს მიღწეულა მსოფლიოს ჩემბიონად. მან ხომ სასტიკი დამარტყება იქნება — დასწრს. მაგრამ კუშნირმა ეს მხოლოდ ნ. გაფორიდაშვილთან დიდი ბრძოლის მომუხებას ჩინებულე უქანსეულე უქანსეულესთან უქანსეულესთან მოსაბოვებლად სპორი იფი შესაქრებულ შეიკრებუბათა მთელი ქანცეუბის გავლა.

ხელსაყვით, რა მოხდა 1967 წელს პრეტენდენტთა ტერმინში, რომელიც იფანაქვიას ქალაქ სომხეთში მიმდინარეობდა. ტ. ზატულოსკიას, როგორც აკველიის წინაგზა უმეტესეის, იფანაქვიას ტ. შვალდის პირველ თვორის მომუხებას ჩინებულე უქანსეულესთან ქინდა, მაგრამ ფინებში ადგილი იჩინა შიმას სისტემებ; კუშნირმა კი, ისევე როგორც სომხეთში, უქანსეულე უქანსეულესთან მოიჭრია ძალი და სწორად მან მოიჭრა უქანსეულესთან უღწეობა.

მამ ასე, ისევე ნ. გაფორიდაშვილი — ა. კუშნირის როდესაც მოჭადრაცი უკვე მეტოქეობა მოიპოვა მსოფლიოს ჩემბიონის შეიკრებობის უღწეობა, ზედსტატო მისი ქნება. თავისთავად ცხადია, რომ მისი წარმატებები სრულად კანონიზირებული.

ყველაფერი უნახავი თბილისელი გულშემატკივრას: საყვარელი ჩემბიონობები, საერთაშორისო ტურნირები, პრეტენდენტთა ასპარეზობა (სასპ. კოტეჯი), მის წინაგზაზე არც ენაა მხოლოდ ერთი რამ — მატრი მსოფლიოს პირველსაყენს; ჩვენ არასდღეს დაგვაფიქრებია ნამდვილ სპორტსმენს ციკლებზე და თბილისში — რუსთაველის სახელობის თეატრში იგი ერთი თვორი-უღწეული ადგილი არ ჩინებდა გულშემატკივართა დიდი ნაწილი უნახავი იფანაქვიას და სხვა მომხრეობით დღითი ადგენებდა იფანაქვიას თამაში. დღებობი, რა სტეგობა ქალაქში, როდესაც პრეტენდენტები რაგორ დაწინარებდა (1:0 და 2:1,5!) — რა იფი მათი მებრე? რადენადაც უქანსეული არ უნდა მღერეს, ამის მიზეზი მანც არასკამბობს აკლამბიტობა? იფი. ნინას მანც არასკამბობს იფანაქვიას ასეთი მატრი საყვარელი ჩემბიონი. ამან კი პირველ ხანებში ზეშემდეგ მოეჭადრება გამოიწვიო. მსოფლიო ჩემბიონის ყოველგვარ პირეზობაში, ყოველ სიტუაციში თავი მოვალედ მიანდა მხოლოდ მოეჭადრება თამაში, პრეტენდენტთა კი ამ ვარეობებით ირჯერ კარგად ისარგებლა. მაგრამ ნინას უპირატესობას უნდა თანდათანობით გინახა თავი და ასეც მოხდა კიდევ 5-მ თბილისში უკვე სათიფო ვარტობა იფი.

მოსკოველი ნინას ისე უღწეულ თამაშობდა, რომ 1962 წელს მიმდინარე (9:2 ვ. ბიკოვსკის) მას ყველაფერი ენარეგებოდა — კომბინაიონი დარტყმები (მეფორის შუკრება მთავი პარტიის), პოზიტიური მანერული ბრძოლა (მეფორის შუკრება მთავი პარტიის), ვედაეე და დედაეე ერთი სიტუაციის, ჩვენს წინაშე იფი ნამდვილი მსოფლიო ჩემბიონი, რომელიც თბლ ამ ტიტულებად თავის უპირატესობას პრეტენდენტთან შეიკრებოდა. ერთ-ერთი პარტიის მსოფლიოების გამოჩნდნო ხანგრძლივ ისტატებზე ზატულოსკიამ ითქვა: „რა სანტერგის ვითარება იფი თბილისში, როდესაც ინიციატივა ხელდასრული უნდა ვადავოდნო. მოსკოვის ნახვარი ცალ კარში თამაში. თვექნი დღით ვახსავთ, ხეიო ბოლო პარტიდან პრეტენდენტის არც ვართო არ ქინია რამე უპირატესობა“.

როდესაც ნ. გაფორიდაშვილი უკვე მესამედ შეამცხა დღისის ვაჭრებობი, ყველას აინტერესებდა საყვითი, ვინ შეიძლებოდა უყოლოყო მისი შეიკრებობი მეტოქე. ახალი მატრი ხომ უკვე 1971 წელს უნდა ჩატრეს.

მეგობართა ჰეატრის საყვეთრობისთვის.

მსოფლიოს ექსპედიციონი ი. რაგორც: ძალიან დაწინარებულნი გუნდნილი ვაჭრებობი; მათ ანგარიში უნდა გაუთიონ ალა კუშნირმა, ტიტანა ზატულოსკიამ და ასე ვარეფი, ნანა ალექსანდრიაზე კი. რაც შეეხება ნინას გაფორიდაშვილს, იგი ვერც კიდევ დღესას ვაჭრებობას დატოვებულს. ვინ იცის, ვინ იქნება მისი შემგვამი მეტოქე?

მსოფლიოს ექსპედიციონი ე. ბიკოვ: ახლა ძალზე მწილა შეეჭვებით ძალიან შეეჭვებით უკვდა ქალაქში. შეიძლება ზოგი რამ ქალთა საერთაშორისო ოლიმპიადებზე ვაჭრებობას, რომელიც სექტემბერში ჩატრება; მე მაინც ვეჭვობ, რომ პრეტენდენტი ისევე საჭიოთა მოჭადრაცი იქნება.

დღეს ნინას დღესას მეტოქე არა ჰყავს. რა იქნება შემდეგ, ძნელი სათქმელი.

საერთაშორისო არბიტრაჟი ნ. გრუსოვა-ბელას: პრეტენდენტთა მომავალ ასპარეზობაში ყველაზე კარგი მანსეიბი კვლავ ალა კუშნირსა და ნანა ალექსან-

რე პრის სამსახურებრივი ღიშლი?

სახურბათო მალაზიების კონცერნი იგი ინდ პირამ გამოცემა, რომ ს მოქალაქე რომელიც კონცერნის რომელიმე მალაზიაში არამოდიარა გამოყოფილი შენისთვის, დაუყოვნებლოდ მიიღებს პრემიას 1 დოლარის რაოდენობით.

და აი, იღიშებიან ამერიკელები. თვით ბანდიტიც არ, როცა რომელიმე ბანკის მოსახრეს ვალებზე რეკლამის მიმართ, ვერ თავანანად გაიღებებს და მხოლოდ შემდეგ მოითხოვს ჩემოვანში დოლარები წაიღოს. მოლარაც იღიშებიან, მაგრამ დიდიხონს ერთად იგი მაიღის კვებ შეუმხინდავად აქირს ფუტს გენაშის მაუწყებელ საიულოლო დილას. შემდეგ მოღარე ფტებ დგება, ზელშორად თავანანად იღიშება და მიწოდებულ ჯემიღანში დილარების დასტების ჩაღებებს იწყებს.

ერაღვლირი ადამიანი, რომელიც თავის თავს ნებას აძლევს ზოგჯერ ცოცხალდენი მოგვიანებით გაიღოს — ეს პოლიციის ვალები. პოლიციის ვალები: მარცხველი ცეხს არ დაიწვებს, ამიტომ პოლიციის მას ვერ მოაქვლით უნდა დაიღოს ზელებზე და მხოლოდ ამის შემდეგ გაუღდის დანაწევებს. დიდილი ამერიკაში სხვადასხვანაირია და ერთობლივი მაგიანი აუცილებლად სხვა-სურბერბები ხსიათის დიდილია.

აზობთ, თემორბაზა დიდი სიყვარულის გამო დიუბადა ამერიკის შერიგებულ შტატების იუსტიციის სამინისტრომ ჩართო ჩაბღინს 1952 წელს ამერიკაში ჩასვლა, საქვეყნო ემბოციის სიცილის მეფემ ჩაბღო ჩაბღინა თავისი დახადების 75 წლისათვის განაცხადა: ამერიკელებს ემბოცირება უფროა უფრო და მათ ვერ ხერხევენად დადასტურებს, როცა ამერიკაში შესვლა ამიკარდეს".

კაბა, შუპირილი დროშისებანი

ამერიკელები დიდიხონს წოდან-კარაკლები ხატილშორ დროშას ვეწდენ იყენებენ — სადაც საჭიროა და სადაც არ არის საჭირო.

მიიღო წლის განმავლობაში ამერიკულ დროშა ერთადღს მრავალრიცხოვან სასტუმროებზე, ღამის კლუბებზე, კაბარებზე; დროშები აღუმართავი გარეუბის შესასვლელში. მათ დათრგნენ შესაღებლები, რომლებიც ქინკუხა წარმოიქმნენ სიცილის ღმერთის დასაცავად; ქაიღეზე დაშტამპული ამერიკის სახელმწიფო დროშების ათასობით ყრანდ წყარებთან შეჩერეს, როცა ქველში გამარჯვებულ ბრძენებს ხეხისთვის უფლი. ამერიკული პოლიტი, რომელიც პრეზიდენტს ამერიკის დედაქალაქი, რეტსტონში მოაქვს ქალღმირს ხელსახვევის სახით.

ამს წინათ კონგრესმენმა ჩარლზ პორტერმა სენატიმ განაცხადა, რომ მაიკის რესპუბლიკაში ამერიკის ხატილშორ აუღებს საიუსტიციის სპეციალური აუგენტების იყენებენ. ამერიკული დროშებიდან ქაიღეის კაბებს იყენებენ, კაბები — საცილებს, მათ იყენებენ ფრთხილად და ა. შ. ამ ცენამდ ერთგვარი შეუფიციანი გამოწვია, როგორც გამოიკვია, ეს დროშები პიტივი ერთ-ერთი ნიუ-იორკული ბიზნესმენს შეპოინდა და გვიჩინდა ითხოზა ხელს.

ძირწილი და თქვეზაზაბა

ინხასთავი, რომ სასტუმროში თოხი იფრათო, ამერიკაში არეი-თარი დიუქმენტი არ არის საჭირო; საქმარბია სპეციალურ ბარათზე დაწერილი თქვენი ვაჭარი, სახელი, პაროლი და აღნიშნული, თუ საიდან ჩამოხვედით. პასპორტს აქ არაი-დან მოგზიოთ, ამერიკაში, საერთოდ, პასპორტის არ არსებობს, აღმაინა მის გარეშე, ციფრითადა. ამერიკელებს მხოლოდ ის შემთხვევები აძლევენ პასპორტს, თუ ისინი სხვადასრავთ მიმგზავრებიან. ხანც არ აძლევენ — ვაჩინია ვინ იბოლოოსს ცერად, ასეთ პასპორტებს სწორად არ აძლევენ კომუნისტური პარტიის იყენებს მას შემდეგ, რაც მიიღებულ იქნეს სიტმა-კარენის კანონი.

ვიხივ მაქინა აქვს, ძირითად პირად დიუქმენტი იყენებს მართვის ფუტლებს მაქინაში, ანდა სარეგისტრაციო ბარათს ავტომობილის ნომარი; თუმცა მისი შტატში, მაგალითად, ითხოვს, რომ პორწინების რეგისტრაცია გაფორმებო, საქმარბიაში მხოლოდ და მხოლოდ თვეზის-ჭირის მოუჭარდოს მოწინაა წარადგინო; შემდეგ იყენებს, რა თქმა უნდა, კმეოფილები არიან ასეთი პატი-

მორჯანი

ვით; სამაფიროდ, ახლად დამორწინებულები მუშაუდნენ, რომ პორწინების რეგისტრაცია თავის მხრივ მათ არ აძლევს თვეზის ჭერის უფლებას.

თუ მხედველობაში მივიღებო, რომ იფხვის ჭერის უფლებზე მოწინაა გაფორმება, ანდა ავტომობილების რეგისტრაცია უფლებილოდ არღება, ეს დიუქმენტი პრატიკულად არც ისე უწყინარნი არიან, როგორც პირველი შეხედვით შეიძლება მოგვეჩვენოს. ამ დიუქმენტები პოლიციისთვის უფრო იოლი კარტოების ქვეშ იულოის ხალხი, ვიდრე პასპორტები, რომლებიც დიდ ხნის ვაფით გაიქცა.

ამხვი: მუშაუდნენ დიქსონი ხანდა ხანად უფლებებისთვის სხეულობითა და თინდაც ერთი ასეთის მუშაუდნებლობისთვის ამერიკის სამსახურის უფლებადამრჩევებს მიზანთან წლით თიან-სულუბის აკცეია ან 10 თიანს დილორი ჩარბის, ანდა ერთიფილოდ ერთიცა და მეორიცა.

შუპოკლემი თქვენი გვარი

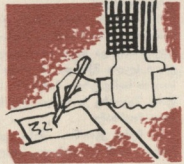
ეს ამხვი ცნობილ ლიტველ სამკითო ურანდებს ამბობდას დუორნიუკას შეფხება ამერიკაში ყოფნის დროს.

ერთხელ ლაუორნიუკის ჩეო-ხანმეტენის ბანკში შევიდა. ბანკის მოხელე ვააკოა ლიტველი ურანდისობის ვერბა.

— თქვენ მებდვ გრძილი ვაჭარი გაქვთ, შუპოკლემი და ამბობრას ლაუორნიუკისას ნაცვლად ურანდლოდ, ლაუ ვაჭარები. ამბობ ლაუ! — ასე არ სჭიბოთ! დათვით დროს, თიქვენი აცილებთ მრავალ შეუსაბამობას, — კეთილშობილ ნიუბო-თურია ბანკის მოხელე ურანდისობს.

ამბობრას ლაუორნიუკისა იგონებს, რომ შეტეგოში, ამერიკაში ყოფნის დროს, არავინებულ ჭკინდა შეთხვევა მოქმედებს მხეცავი რჩევა რიგითი ამერიკელებისა; მას ვაჭარის შემოქმედებს ურჩევდნენ, როცა ბინას ქიზაობდა, როცა ავტომობილს აუფილოდა, როცა თივიმონანაში ვეჭრობდა. ამერიკელები მებტელ პრატიკულად ხალხი არიან და ამ შემთხვევაში ისინი მხოლოდ სიკეთის უსურებდნენ ჩვენს ურანდისობს. ეს გახსებდა იყო ვაჭარი არა მარტო უნდა დასახელო, არამედ უნდა წარმოითქვოდა დამარცხული, რადგან ინგლისურ ენაში მრავალი ბგერა წარმოითქება არა ისე, როგორც იყენებენ.

არ არის არავითარი ეჭვი — დასტინს ლაუორნიუკისა, რომ ცნობილი ანდა „დრო ფულია“, დაბადდა არა სადმე სხვაგან არამედ ამერიკაში.

შარმობღიშნი ანგარიში!

საყოველთაოდ ცნობილია, რომ ამერიკული კონსტიტუციები მოსკოვში ავრდებულნი არიან, როგორც შესაბამისი გავიის ან ურანდის მოსამდიდრებლები. ამერიკის სხვანაირად ექვეანა ჩვენს ურანდისობებს, კონგრესის მერა მიღებულ დიდეციონებს საფუველებზე, სამკითო ურანდისობები მოკლე-აიან, ამერიკის შედირებული შტატების იუსტიციის სამინისტროში რეგისტრაციაში ვტარდნენ, როგორც „უცხოელებს სახელმწიფოს აგენტები“. ურანდისობები წილოწილი რაჭარ აუცილებლად უნდა წარადგინონ დარწმინდული. ანგარიში თავიანთი უფლებილოდ შეწინა-სხედის და გასაბლეს შეხებზე. ამ ანგარიშში აღწერსებულ უნდა იყოს, რამდენი ფულად დაიბარა სახელმწიფოს განსხვებულ, ტრანსპორტზე და ა. შ. რაღას, რამდენი და საიდან მიიღეს მათ ეს ფული.

საქმიო ურანდისობები მოკლენი არიან, სამი წლის მანძილზე, უცლებლო შენახონ თიანთი ყოველგვარი სტატიების და მიმოქრის ახლები და პირველ მოთხოვნისთანავე წარუდგინონ ისინი ხედილობების წარმომადგენლებს. ფედერალური ბიუროს აგენტებს უფულ დროს შექმდილი ჩაგვარი ამხვი „შუპოქმება“ და სახკითო ურანდისობები უხტიცვლოდ უნდა დაქორბილიონ მათ.

ბნინის ოცნები

როგორც მოგვხსენებთ, არც ისე დიდი ხნის წინ თბილისში ვირუსულად გრიაბი გაჩნდა. ისე, როგორც ყველა სამკურნალო დაწესებულებაში, ჩვენს საავადმყოფოშიც თანამშრომლებს თავზე თვითი სარკველი გვეხებოდა, ცხვირბარი დობანდით გვეხებოდა აქვლი. თვალუბნის მეტი არაფერი გვიჩანდა. ამიტომაც თანამშრომლები ზოგჯერ ერთმანეთში ავერეთოდა. ვირუსული გრიბის წყალობით ნაივსავეში შეღებულ ავტორიტეტში. აღვიფინე. ვისაც კი ვისინჯავდი, ყველას პოლიციისთვის ექიმითი ერთი და იგივე დიაგნოზს ვუკვებდი, ვირუსული გრიბია-შეუთქი. თქვენ წარმოიდგინეთ, არც ერთი ჩემი ავადმყოფი არ გარდაცვლილა.

მაგრამ დახეი ბედის უკუღმართობას, მე თვითონ ვერ ვადავებრი ამ საშინელ ვიბედიბს და ერთი ცვირა ლოცინში ვიწვედი. ნავადმყოფობაში, სასასტუბოში რომ დახებუნდი, დერუნუნში ჩვენს თანამშრომელს ექიმ ქეთონის შევხვდი.

— თათრ, გამარჯობა — მიმესალმა.
— გაგიმარჯობს — გაყვირებულმა მივუვკ.
— რა მოგსალმა, ბიჭო, როგორ შეგცვლია ხმა?
— მიხვდები, რომ რაჯოდა ცხვირბარ-შეხინდული ვიყავ, ქეთონიმ ვიღარ მიცინო, თათარი ვევიფინე. ღმობითი უკასპუბე — გრიბის შედეგია, გათვლის-მეთქი.

ქეთონიმ შეგობრულად ხელშეკვი გამიყვინა, ავერებდი გამიბნო და ერთი ისეთი მართალიან ანეგდობი მიამბო, რომ თვალუბნის ნაბურსკლები ვად-მომცივებდი, მეტივე რაუბრი ჩამშურებ-ლა: — გაიფი, ბიჭო, ახალი ამბავი?

დარეკანმა ტარიელს უღალბა, რქები დაადა, მაგ ქაქს რაღა რქების დადგმა უნდოდა! (ტარიელი მე ვარ, დარეკანი კი ჩემი ცოლია).

— ისე მეტის ღიბის კი იყო ეგ მათხოვარი, — განაგრის ქეთონიმ, — ზრდილობა მეგას არა აქვს და კულტურა ვიი მეგის პატრონი, მაგიც იტყვის, კაცი ვინმე დარეკანს როლი ვამტყუნებს. კაცი რომ ქალღვთი ქორიბის დაწვევას, იმისგან რა სიუთეს უნდა ელოდოს!

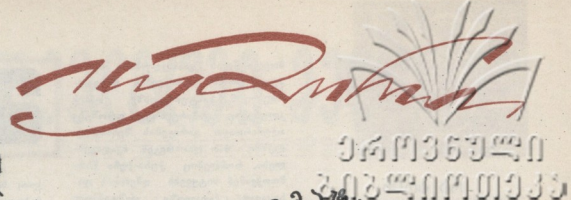
ზოლომისგან მარღვები დაშეკვიმა, სისხლი ეკლში მომპევა, მაგრამ ბალი მოვიტრებე და ისეე თათრავ დავტრინი. ერთი სელი შეინდა ამ ენაბარტლასკითი სადაფიგორი მიწეზღო. სასწრაფოდ შევთხვებ ქუთი და მეივ ჩურჩულთი მივმხმავი.

— მეში ქეთონი, შენი კრებინი ქმარი რომ იმ დღებლ თალეკოში გვეცლის, მაგანაც უნდა თქვას გემოვადი და ბედლოვათი, მივიყრის როგორი თხოვა იმ ევეციაში ს შეტერი დღე-ღამე, ვითომ არ იცოდა, რომ პრიფესორის საყვარელი იყო?

მიომინებოვან გამოსულმა ქეთონიმ, აყვარებულთ ხელთი დობანდლი ჩამოგდოჯა, სიმწიფიი კბილები ვა-აყრტუებო, ერთი ზობათიანი სილა ვამწუნა და მწურად ათვითინდა. მიუ-ლოდნოვითისგან თეზობრი დამეცა, თვალთ დახმინებულა, კრინტის დამე-რაც ვერ მივამებებე.

ჩემს წინ ქეთონის ნაცვლად თალეკო იდგა. ისე ვამბობდა, ვერ მიცინო და სიმე თათრი ვევიფინე.

იმ დღებლ თალეკო თვალის და-სახანავადაც ვერ იტანს თათრის, და სხირად მასზე ვუცლის მოსაოხებელ ქემთან მიიღის.

იბი აბრძლს ისეე დაწყო დიდი ვეხებურთი ხეწონი, სახასურბოის პოლომდე ვიღარ ვაგაწე-ნე შე შეინი, სახასურბოის რომ მიველი იყო მხებე და უკვირი, „ნათამუშე“ თავლიდენე შარხინდელ ვაღბს, მიღებულს და ვაგანინდეს თვით დარეკტორი მატის დღეს ველოცავდა და ველოცინო, ვერ ვიცივებოთ რომ ვეოქვა, უღასაკაოდ მოგხსნიდა.

სახლში და კარში ახმალა საუბრის ერთი მოტივა:

- მეორე წრებში, ნეტავ, მოვეგვებს ლოკოპოტივ?
- ხედავ, კახა და შურთაში ახლა ფორშიში არაში!
- რა ქულას „ზინტას“ ავაჯალთო, ირ-ირს „ნეტუტხა“ და „ზარაში“!
- მეხბი ხომ მაინც შეხბი, ფინტები იცის ლაზაში!
- რა ბურთისაც ვინდა ეკობიდან ჩამოსხნის, მშაო, რამაში!
- ნაკებში ვინე თუ შეეცლის ტრედიცოვს, ანისკის, ბიშოვეცს?
- რა ქენი, კალინენტედა, ხომ თავის დაბაო თხოვე?!
- საწუწინე, ახლენებრასა და რუგებს აბაია ჰედილან, სადავ ვახვდე! — ვეხებურთის მატრების ცხრილი ჰყოფიდა.
- ხედავ ნახვდე! — ვეხებურთის მატრების შევიცვენე.
- უკვე ვეხებურთის თამაშ სალოტრებოის იცავე?
- ვეხებურთი თეატრის დახეობრბს (გვიჩინა მარტო ხტადანინ?)
- ხეცენებუ მატრის რეპორტაჟს წაიციხებენ მხასობის.
- ვეხებურთი ლექსებს, პოემებს, დაწერან ჩვენი მგონებნი, თხოვებოც ვადახვებდი ვეხებურთის სალოტრებოის.
- დიხის ვეხებურთი მათოვებს, დამთი უღა ძილი ვამებრა, (მერსა რომ არეოვებო, იმდენი ნეტავ ცალმუშელოდ მათოვებო)... თუ „დინამიკი“ ქაქის ვადავუთუ, მაგიცად ქულბის დათვალაში, ზღანტრების მარში დახსეხი და ისე ჩამოვთო სადავუში!

ბაბო ოცნახი
ქ. რუსთაველი

გარეკანის პირველ გვერდზე: ბიბინკისი შიბა იაშვილი-მუხიბი. მეოთხე გვერდზე: სიღნაღის მივამებუნი. მხატვარი ნათელა იანჭი-თელო.

თბილისი 1

მთავარი რედაქტორი გ. ნატრუშვილი.

სარედაქციო კოლეგია: გ. ბახტაძე, თ. გოგოლაძე (პეგ. მდივანი), ხ. ღურბი-შითღ, ლ. კალანდარიძე, ვ. კიკნაძე, ა. კუხრაშვილი, დ. ნოღია (მხატვარი-რი-რედაქტორი), მ. სააკაშვილი, ი. ტაბაღაძე, უ. ჭავჭავაძე.

ტექნიკური რედაქტორი: ხ. ხუციანთაძე. კორექტორი: ტ. თამარაძე.

რედაქციის მხამამართა: თბილისი, რუსთაველის პრ. № 42, III ხანო. ტელ. — რედაქციის — 99-54-86, პეგ. მდივანის — 99-82-89, განყოფილებების — 93-28-42, 99-01-39.

რედაქციაში შეხებულთი მხამობი ავტორებს არ უბრუნდებოთ. შანი 30 აბს.

გაღდევა ახაწუნად 9/VI-69 წ. ხელმწიფარელი დახმებულად 2/VI-69 წ. ქალ. ზომა 70x108/16, ფაბრიკის ნახემოდ ვურცე.

პარიბით ნახემოდ ვურცელად 4,2 ტრავი 43.700. შეც. № 1760. ფეგ. 02238.

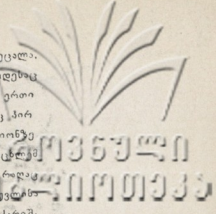
Ежемесячный общественно-политический и литературно-художественный журнал «Дроша» (на грузинском языке) Издательство ЦК КП Грузии.

საქ. კ. ცკ-ის გამომცემლობის სტამბა, თბილისი, ლენინის ქ. № 14. Типография издательства ЦК КП Грузии, Гблжისი, ул. Ленина, 14.

საფუძვლი ქარწივას გაუძლო ციხემ.
 ბოლოს მაინც დაბრდა ქვას ქვა გამოეცალა.
 ქვიშას ქვიშა — საზურავს ედღეო და რღვეს
 აკვირ ამირაკელს დაურდნობილი მხოლოდ ერთი
 უკვლავ მაგარი კედელია დარჩა. რღვესაც კარ
 ქუმ ნიშანგებზე. მტრისთვის მიუვალ მაქიონზე
 „მშველი წიფელისა“ არ იღოს ნაშმა სიფცქლემ
 დისადგეოა კარბა ფრინველმა თუ სხვა რღვეს
 ძალამ წვეკრხლის ერთადერთი თესლ მშველსა
 ციხეს მოტედა ბებერი დივიწა ოდესღაც ქარმ.
 ხალგამოვლილი წარსული და თავის უბემ უნაყო-
 ფო უნადავო კალთაში სათუთად იწყო ნაზი სი-
 ცუცხლის აღზრდა
 ფოტო გადაღებულია სამეგრელოში, მდინარე ინ-
 გულის ბეობაში

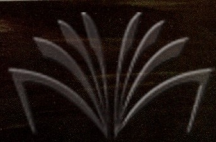

ბუნების ნაქანდაკევი, ფოტო ბიოლოგიურ მეცნიე-
 რებათა კანდიდატის ა რ ნ ო ლ დ გ ე ე კ ო რ ი ს

ამ სურათს შესებოში წავაწუდიო (ასპინძის რაა-
 ონი უშირას სატეო მურნეობა)
 თოქოს დედაშიწიდან ამოზიდულაო ეს საოცრე-
 ბა პირდაღონილი იმუქრება, მრისხანედ გასცქე-
 რის „თავის სამფლობელოს“
 ბევრ სიუოპიოზს უმზადებს ბუნება ადამიანის
 დაყოვებულ თვალს განა დედა-ბუნების ეს
 საუბატურული შემოქმედებას? მათ რიცხვს არ
 მიეუფვნება?

ეროვნული
ენციკლოპედია

ИНДЕКС 76056